

1 Korīn

Jesus hã h'yy ka'eeh do panang Korīn häd näng doo bä habong do hã pooj jé Paw-Ro ma erih do hahỹh

Ji matym n'aa ji hã Jesus anoo do ky n'aa hahỹh

¹ Paw-Ro ỹ ti hỹh, P'op Hagä Do karēn do hyb n'aa ỹ tanaēnh doo, Kristo Jesus mejũũ do see ỹ bahado däk hyb n'aa, ta ky n'aa ỹ baher'ood hõm hyb n'aa kã. Ęr hỹj hadoo do Sotenés häd näng do sii bẽ ỹ edēng,

² bēh, P'op Hagä Do karapee hedoo doo, Korīn häd näng do panang bä habong doo. Tsyh hẽ, ta wẽ bẽ tabetyn hõm Kristo Jesus bad'oo do hyb n'aa.* Sahõnh hẽ jé pad'yyt hẽ ěr Wahë N'aa Jesus Kristo hã j'aa hets'ëë do sii hẽ bẽ tabetyn hõm tsyt hẽ, ta wẽ had'yyt hẽ bẽ babok hyb n'aa. Sahõnh hẽ ěr wahë n'aa né hẽ ti Jesus. Jé pad'yyt hẽ habong do sa Wahë N'aa, ěr Wahë N'aa na-ããj hẽ.

³ Ỹ karēn P'op Hagä Do ěr Yb, Jesus Kristo Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hẽ ky en'yym bẽ hã. Ỹ karēn baad bẽ rah'yyb en'yym.

⁴ P'op Hagä Do hã ỹ tsebee had'yyt hẽ bẽ hyb n'aa, baad bẽ wẽ taky enyym do hyb n'aa Kristo Jesus hyb n'aa.

* **1:2** Ji hyb n'aa tadajëp, ji hyb n'aa taganã wät, tahanäng pé ti *Kristo bad'oo doo.*

⁵ Kristo hyb n'aa, baad tabanoo bē hã ta ky n'aa baad bē bahajaa bē baher'oot, baad tabanoo bē hã takarēn do baad bē bahapäh hyb n'aa, baad tagahoot hyb n'aa bē hã.

⁶ Baad bē gado däk Kristo ky n'aa bē hã ãã her'ood wät do paah. Te hub né hē kä bē hã kä.

⁷ Ti hyb n'aa kä, hÿÿ kä bē h'yyb gó tabanyy däk sahōnh hē P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do ji hajaa doo, baad bē gadaa nuuj jé Jesus Kristo, ër Wahë N'aa p'aa hēnh tabahyng bä kä.

⁸ Baad had'yyt hē Jesus Kristo bē tah'yyb hej'oonh, baad bē baboo had'yyt hē hyb n'aa, tagadēeg ub, takajaa bä kä, baad had'yyt hē bē hã tabahapäh hyb n'aa, tanaw'yyt hyb n'aa bē hã taky n'aa tapaa do ky n'aa.

⁹ P'op Hagä Doo, bē tanaēēnh do Jesus Kristo ër Wahë N'aa sii bē babok hyb n'aa, dooh bē teréd bä. Tamoo wät né hē ji hã taky däng doo.

Sa h'yyb gó raketyn hōm do ky n'aa hahÿÿh

¹⁰ Wakān haa, ër Wahë N'aa Jesus Kristo kyy gó tak'ëp ÿ betsēē bē hã, séd hã bē h'yyb hedoo hyb n'aa, bē h'yy kanetyn hyb n'aa, séd hã had'yyt hē bē babok hyb n'aa.

¹¹ ÿÿnh Korowéh häd näng do karapee ÿ rapanäk bē ky n'aa. Bē ky ked'aak bē mahang, sa nooh.

¹² Hahÿÿ d' mä bē kyyh: “Paw-Ro karapee ããh”, näk mä bē wób sa kyyh. “Aporos karapee ããh”, näk mä bē wób. “Peed karapee ããh”, näk mä ta wób. “Kristo karapee ããh”, näk mä ta wób kä. H'yy kasab'ee doo gó ta tii d' bē kyyh.

13 Ketyn hōm g'eeh ti Kristo bē hā? Ỹ g'eeh, Paw-Ro, bē hyb n'aa b'aa kajatsēk do hā kepēēm dāk do paah? Hāt ỹỹ gó paa bē ranu gemuun? Dooh.

14 Taw'āāts hē hā ỹỹ, ỹ tsebé, dooh bē ỹ nu gemuun bā do hyb n'aa. Jāām hē ajyy Kiris-Po, Gajo hād enäh do ỹ nu gemuun paah.

15 Taw'āāts hē dooh bē ỹ nu gemuun boo bā ỹ wén näng, hāt ỹỹ gó bē nu kemuun bē naher'oot hyb n'aa.

16 Ỹ hyb n'aa es'ee dāk hỹỹ kā Es-Tepanas tób yt hē habong do na-āāj hē ỹ nu gemuun paah.

17 Dooh ta wób ỹ nu gemuun do hyb n'aa tado bā tii, Kristo mejūū do hā ỹỹ. Ta ky n'aa hanām do ỹ baher'ood hōm ti ỹ tamejūū doo. Ta ky n'aa ỹ baher'oot bā, dooh ỹ her'ood bā badāk hahỹỹ hā hanaa ji hajaa doo me, b'aa kajatsēk do hā Kristo dajēp do hejój hā maa newēē do raj'aa etsē hyb n'aa. Dooh ỹ karēn bā kēh ỹ tak'ēp ỹ haj'ap do hā raj'aa etsēē bā.

18 B'aa kajatsēk do hā Kristo dajēp do ky n'aa, daap hadoo do ky n'aa banesaa hēnh hahōm do sa hā. Ēr hā kā, banesaa mahānh ted'ēēp do hā, P'op Hagä Do hejój kametä dāk ta tii hā.

19 Tii da né hē P'op Hagä Do kyy kerih doo gó. Hahỹỹ da ta kyyh:

“Ỹ ahāj jēng da tak'ēp hajaa do rahapäh doo. H'yy ganäng do sa h'yyb ỹ makyys da”, † näng kerih do hā.

20 Äkä, nyy da P'op Hagä Do h'yyb tak'ēp hep'ēēh do sa hā? Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk

† 1:19 Isajas 29.14

do sa hã ěnh? Badäk hahỹỹ hã tak'ĕp h'yy ganäng doo gó her'oot do sa hã ěnh? P'op Hagä Do wareem däk badäk hahỹỹ hã habong do ta hã h'yy kana'eeh do tak'ĕp rahajaa doo. H'yy gatamah do h'yyb hado däk rahajaa do paa tan'oo bã.

²¹ Tak'ĕp tabahajaa doo gó P'op Hagä Do anoo badäk hahỹỹ hã habong do ta hã h'yy kana'eeh do ta hã ranahapäh hyb n'aa sa h'yyb gó rahajaa doo me. P'op Hagä Do h'yyb däng ted'ĕep ta wĕ ta ky n'aa hyb n'aa ta hã h'yy ka'eeh doo, daap ta wób redoo né paawä Kristo ky n'aa.

²² Judah buuj rakarĕn kapehuunh doo, meuj n'aa näng doo, rabahapäh raky daheeh hyb n'aa. Judah buuj nadoo do resoos tak'ĕp ji hajaa doo, raky daheeh hyb n'aa.

²³ Tii d' né hĕ paawä rakarĕn, ãã maher'ood had'yyt hĕ Kristo b'aa kajatsĕk do hã kepĕĕm däk do ky n'aa. Ta ti ky n'aa Judah buuj tah'yyb rejää. Judah buuj nadoo do sa hã, daap mä ta ti Jesus dajĕp do ky n'aa.

²⁴ P'op Hagä Do h'yyb däng do sa hã kä, Judah buuj rado bã, Judah buuj nadoo do rado bã na-ããj hĕ, Kristo hã kametä däk P'op Hagä Do hejój, P'op Hagä Do hajaa do na-ããj hĕ.

²⁵ Daap hedoo do P'op Hagä Do wĕ hanäng do red'oo doo, badäk hahỹỹ hã habong do tak'ĕp rahajaa do bahănh tii. P'op Hagä Do nahejooj red'oo doo, badäk hahỹỹ hã habong do tak'ĕp sa hejój bahănh né hĕ tii.

²⁶ Bĕ hyb n'aa es'ee wakăn haa bĕ P'op Hagä Do asĕew hĕm noo gó. Ti noo gó dooh tahajõõ bã bĕ mahang tak'ĕp hajaa doo, badäk hahỹỹ hã habong do h'yy kasab'ee do sa matym gó. Ti noo gó dooh

tahajõõ bā bē mahang hyb n'aa jew'yyk doo. Dooh bē mahang tahajõõ bā ky n'aa etsēeh do ti noo gó.

²⁷ P'op Hagä Do asēew hōm ta wē badäk hahỹỹ hā habong do sa hā h'yy gatemah doo. Ta tii d' tawén d'oo, tak'ēp haj'aa do rakadad'uu hyb n'aa P'op Hagä Do wē kä. P'op Hagä Do wén sēew hōm ta wē badäk hahỹỹ hā habong do sa hā hyb n'aa sakog is doo, hejooñh do rakadad'uu hyb n'aa.

²⁸ P'op Hagä Do asēew hōm badäk hahỹỹ hā raty n'aa ges'yyk doo, hyb n'aa sekog is doo. P'op Hagä Do asēew hōm ky n'aa nets'äs doo, ky n'aa etsēeh do ky n'aa netsä bong hyb n'aa ta hā.

²⁹ Tii d' tawén d'oo, tabad'op hē ranahajaa hyb n'aa rah'yy kasabé bā sa hā hē P'op Hagä Do matym gó.

³⁰ P'op Hagä Do né hē ti h'yyb ta däk bēeh, Kristo Jesus hā. Kristo hā kametä däk P'op Hagä Do hajaa doo. Kristo hyb n'aa né hē ji tabed'ēep. Kristo hyb n'aa né hē baad tabahado däk er h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó. Kristo hyb n'aa tsyt hē er baboo kån P'op Hagä Do wē. Kristo né hē ti er hed'ēep do nesaa do mahñh.

³¹ Ti hyb n'aa kä, “Jé h'yy kasab'ee doo, taw'ãäts hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā takasab'ee.”[‡] P'op Hagä Do kyy kerih do hā tii da ta kyyh.

2

B'aa kajatsëk do hā Kristo dajëp do ky n'aa hahỹỹh

¹ Wakån haa, bē wē ÿ kajaa noo gó P'op Hagä Do ky n'aa bē hā ÿ baher'oot hyb n'aa, dooh ÿ her'ood

[‡] **1:31** Jeremii 9.24

bä tak'ëp ma kamet'ëek do rer'oot doo da. Dooch na-
ããj hë ÿ her'ood bä tak'ëp hajaa do kyy da.

² Tii d' ÿ wén d'oo, hahÿÿ da ÿ h'yyb däng bë
mahang ÿ bawät noo gó do hyb n'aa: Jããm hë Jesus
Kristo ky n'aa, b'aa kajatsëk do hã tadajëp do ky
n'aa ÿ karën bë ÿ maher'oot.

³ Bë mahang ÿ bawät bä ÿ nahejooj its, ÿ kajajãn
paa ÿ eÿÿm do hyb n'aa.*

⁴ Ta ky n'aa bë ÿ panäk noo gó, bë ÿ ma metëek
noo gó, dooh badäk hahÿÿ hã habong do tak'ëp
hajaa do kyy me bë ÿ maher'ood bä bë ÿ h'yyb
wareem hyb n'aa, bë ky daheeh hyb n'aa. Dooch.
Bë ÿ maher'oot noo gó, P'op Hagä Do Sahee hejój
tametëeh bë h'yyb gó te hub né hë ta ky n'aa ÿ
her'oot doo.

⁵ Tii da ÿ wén d'oo paah, P'op Hagä Do hejój hyb
n'aa bë h'yy ka'eeh hyb n'aa, dooh badäk hahÿÿ hã
habok do hajaa do hyb n'aa nado.

*Ta Sahee hyb n'aa ji hapäh P'op Hagä Do ji h'yyb
gó ky n'aa hahÿÿh*

⁶ Ti hado né paawä, baad Jesus Kristo ky n'aa
hapäh doo, ky dah'eeh do sa mahang ãã her'oot né
hë kyyh tak'ëp hajaa doo. Dooch badäk hahÿÿ hã
hanäng do hajaa do tado bä, dooh badäk hahÿÿ hã
habong do sa wahë n'aa hajaa do tado bä ãã ma
metëek doo. Ahëej jëes da ta ti sa wahë n'aa hejój.
Edah ta ti sa wahë n'aa ragawatsig jëng.

* **2:3** Paw-Ro wén eÿÿm apäh sa mahang tabawät noo gó, dooh
takarën bä tesõõts bä P'op Hagä Do ta hã mejüü do hã. Dooch Paw-Ro
karën bä ta hã raj'aa etsëë bä. Jesus hã takarën raj'aa etsë.

⁷ P'op Hagä Do tak'öp hajaa do ky n'aa pooj jé ji nahapäh do ti ãã her'oot doo.† Kejën né paawä tii, badäk hahÿÿ hä habong do sa mahãnh, sahõnh hë tadu dahäng do pooj jé P'op Hagä Do h'yyb däng ta ti ër hä, ta tii gó ër j'aa etsë hyb n'aa.

⁸ Dooh badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa wahë n'aa rah'yy genä bä ta ti P'op Hagä Do hajaa do hä. Ta hä rah'yy genä bä paawä, dooh paawä repëëm däg bä Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo, kabaj'aa doo.

⁹ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot:

“Dooh noo gó rahapäh doo,
dooh noo gó ramaa newëë doo,
dooh noo gó rahyb n'aa newëë doo,
ti né hë ti P'op Hagä Do enäm do ta hä kamahän do
sa hä”,‡ näng kerih doo.

¹⁰ Ti né hë ti ta ti ta Sahee me P'op Hagä Do metä wät paa ãã hä. Sahõnh hë P'op Hagä Do Sahee hag'ããs. P'op Hagä Do h'yyb ji nahapäh do sii hë taheg'ããs, tahapäh. Ti hyb n'aa tahajaa tametëeh ji hä.

¹¹ Dooh hapäh pé ta wób hyb n'aa newëë doo. Jããm né hë hapäh ji daaj hë ji h'yyb. Ti hadoo né hë P'op Hagä Do hyb n'aa newëë do hä. Jããm né hë ta Sahee hapäh.

¹² Hÿÿ kä, dooh badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do rahyb n'aa newëë do tado bä ãã gado däk doo. Ta Sahee né hë ti P'op

† 2:7 Jesus Kristo ky n'aa né hë tii. ‡ 2:9 Isajas 64.4

Hagä Do anoo do er hã, taky enyym doo gó baad er hã tabanoo do er bahapäh hyb n'aa.

¹³ Ta ti ky n'aa er hã tama metëek do ãã her'oot P'op Hagä Do Sahee anoo doo me. Dooch badäk hahÿÿ hã hanäng do ji hajaa doo me tado bä. P'op Hagä Do Sahee hanaa, P'op Hagä Do Sahee ãã hã tanoo doo me ãã tab'ëes baad hadoo do ky n'aa.

¹⁴ Jé P'op Hagä Do Sahee ta h'yyb gó badoh doo, dooch tagado bä P'op Hagä Do Sahee hã hana doo. Daap hadoo do ti ta hã. Dooch tah'yy ganyy bä ta hã, jããm hẽ P'op Hagä Do Sahee ji tah'yy gan'yyh do hyb n'aa ta ti hã.

¹⁵ P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb gó hanäng doo, ti né hẽ h'yy gan'yyh sahõnh hẽ P'op Hagä Do Sahee hana doo. Ta wób, sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee nawät doo, dooch rah'yyb mepëe bä P'op Hagä Do Sahee hanäng do sa hã.

¹⁶ Ti d' né hẽ P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

“Dooch hapäh pé Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb.

Dooch ta hã ma metëek péh.”§

Ër tii, er h'yyb gó Kristo h'yyb bawät. Ti hyb n'aa er wén h'yy genäh ta hã hana doo.

3

Séd hã Jesus wë Paw-Ro ramoo bok do ky n'aa hahÿÿh

¹ Wakãn haa, bë panang bä ÿ bewäd nä noo gó, dooch ÿ haja bä paawä bë ÿ maher'ood bä P'op

§ 2:16 Isajas 40.13

Hagä Do Sahee h'yyb mah'ũũm do sa hã ji her'oot doo da. Bë ÿ maher'oot paa sa h'yyb karēn do jawén habok do sa hã ji her'oot doo da. Karepé taah h'yyb hedoo nä bë ti noo gó. Dooh nä Kristo baad bë hapëë nä bã, ÿ hanäng péh.

² Jããm hẽ hãd nahejooñh doo me bë ÿ metëëk paa P'op Hagä Do hã hana doo, ta bii gamyyj ub ji anoo do hadoo karapee t'aah hã. Dooh ÿ haja bã hejooñh do bë ÿ ma met'ëëg bã. Karapee t'aah ta tä tanahajaa nä do hadoo bë ti noo gó. Tii d' ÿ wén d'oo, taganahoot nä do hyb n'aa bë hã. Da hẽ na-ãj hẽ, dooh tagah'ood nä bã bë hã,

³ badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do nahapäh do sa h'yyb hadoo nä do hyb n'aa bë h'yyb. Bë mahang h'yy kajew'ëës nä, bë kaj'õök nä. Badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do nahapäh do sa h'yyb hadoo nä bë h'yyb ta ti tametëëh. P'op Hagä Do nahapäh do rababok doo da bë babok nä.

⁴ “ÿ Paw-Ro karapee”, näng bë seeh. “ÿ Aporos karapee”, näng ta seeh. P'op Hagä Do nahapäh do rababok doo da bë babok nä ta ti metëëh.

⁵ Jaa Aporos bë hã péh, jaa ÿ bë hã péh, bë p'ãã kajew'ëës doo? P'op Hagä Do karom ub ãã ti hÿÿh. ãã hyb n'aa, ãã ma metëëk do hyb n'aa, bë h'yy kae däg kãn Jesus Kristo hã. ãã moo bok P'op Hagä Do anoo do ãã hã. Hã ÿ tanoo do ÿ moo wät, Aporos hã tanoo do tamoo wät.

⁶ Ji joom ky n'aa gó bë ÿ maher'oot. Ta tym hejoom do hadoo ÿÿh. Naëng hataag n'aa hadoo Aporos. Tii d' ãã badoo né paawä, dooh ãã tado bã joom hawäng do hanoo doo. P'op Hagä Do ta ti hanoo.

⁷ Ti hyb n'aa, joom tym hejoom do nado hyb n'aa

jawyk, dooh na-ããj hẽ naeng hataag n'aa hyb n'aa jawyg. Jããm hẽ P'op Hagã Do hyb n'aa jawyk, joom hawãng do hanoo doo.

⁸ Séd hã joom tym hejoom doo, naeng hataag n'aa ramoo bok. Ti hadoo né hẽ, ramoo bok do pénh ragadoo da ta sãm P'op Hagã Do hanaa.

⁹ Séd hã ãã moo bok P'op Hagã Do wẽ. P'op Hagã Do gëew hadoo bëeh. P'op Hagã Do tób n'aa hadoo bëeh, ãã tamaa sooh doo.

¹⁰ Hã ÿ taky enyym do hyb n'aa P'op Hagã Do an'oo dāk hã ÿÿ, pã s'ëeb me tób tahem'aa do sa wahë n'aa hado dāk ÿ bahadoo hyb n'aa. Pã tób hejój n'aa ÿ at'ëeg sëek do hadoo. Ti jó ta wób ratamaa sëek do hadoo tób. ÿ du doo do hã ramoo bok ÿ hanãng pé.* Taw'ããts hẽ sahõnh hẽ baad rahyb n'aa matakëe nyy da tób hadoo do hã ramoo bok.

¹¹ Ti anyy dāk tób hejój n'aa hadoo. Jesus Kristo né hẽ tii. Dooh hajaa pé tób hejój n'aa see moo wät péh. Ti hyb n'aa, “Taw'ããts hẽ baad rahyb n'aa matakëe nyy da ta hã ratamaa sëek”, ÿ wén nãng.

¹² Tób hejój n'aa hã ta wób rat'ëeg sëek apäh pä ky n'aa gebah do s'ëeb hadoo doo me, k'ããts tæg gabarëeh do s'ëeb hadoo doo me, k'ããts tæg hawak do s'ëeb hadoo doo me. Ta wób rat'ëeg sëek apäh ta hã b'aa hadoo doo me, bag'aad hadoo doo me, jawii hadoo doo me.

¹³ Jesus matëeh bã kä, tii bã da ramoo bok do

* **3:10** Tób ji tamaa sooh do ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot Jesus ky n'aa ta wób hã ji ma metëek doo. Paw-Ro ti pooj jé Kristo ky n'aa Korīn buuj hã tamaher'oot doo. Ta jawén ta wób rama met'ëeg magyys hẽ, baad Korīn buuj rah'yy ka'eeh hyb n'aa Jesus hã. Ti hyb n'aa, ÿ du doo do hã ramoo bok, Paw-Ro wén nãng.

tametyy, baad tado bä, baad tanado bä. Ti noo gó kametëeh da ramoo bok doo, nyy da. Tëëg hõõ hadoo doo gó kametä däk da baad tado bä ramoo bok doo, baad tanado bä. Ramoo bok doo tëëg hõõ hadoo do metyy da.

¹⁴ Ta see tatama do tanaooj jëë bä, tagadoo da tamoo wät do sām baad hadoo doo.

¹⁵ Tatama do taoj jëë bä, dooh da tagado bä tamoo wät do sām, Jesus edëeb né paawä ta hä. Tedëeb né paawä, aj'yy tób kataa hõm do mahãnh ked'ëep do hadoo ta hä. Sahõnh hë ta wë hanäng do aooj jëng do hadoo.

¹⁶ P'op Hagä Do tób n'aa hadoo bëeh, Jesus hä h'yy ka'eeh doo. P'op Hagä Do Sahee bë mahang tabawät. Dooh g'eeh bë hapëë bä ta tii?

¹⁷ P'op Hagä Do tób n'aa hadoo do rejää doo,† P'op Hagä Do rejää na-ããj hë, baad had'op, tsyt hë ta wë ketyn däk do hyb n'aa P'op Hagä Do tób n'aa. Bë né hë ti P'op Hagä Do tób n'aa.

¹⁸ Bë kawad'ii manäh! Badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa matym gó tak'ëp hajaa ted'oo doo, taw'ããts hë teréd hõm ta tii da tahyb n'aa newëë doo. Taw'ããts hë paawä h'yy gatamah do hadoo tabahadoo P'op Hagä Do nahapäh do sa matym gó, P'op Hagä Do matym gó kä h'yy ganäng do tabahadoo hyb n'aa kä.

¹⁹ Tii d' ÿ wén näng, h'yy gatamaa né hë P'op Hagä Do matym gó ta hä h'yy kana'eeh do h'yy genäh red'oo doo. Tii d' né hë P'op Hagä Do kyy

† **3:17 P'op Hagä Do tób n'aa hadoo do rejää doo**, Jesus hä h'yy ka'eeh do raketyng hõm hanoo do tii. Ky ked'aak do hanoo do tii. Séd hä ranaboo bong do hanoo doo.

kerih doo gó: “P'op Hagä Do no n'aa masoo hadoo tak'öp hajaa doo, rah'yy kamep'ëeh doo me.”‡

²⁰ Hahỹỹ da na-ããj hē takerii dāk: “Daap né hē tak'öp hajaa do sa h'yyb, P'op Hagä Do hapäh.”§

²¹ Ti hyb n'aa, taw'ããts hē dooh bē h'yy kasabé wäd bā bē ma matëg sa hyb n'aa, sa karapee bē bahadoo hyb n'aa. Sahõnh hē P'op Hagä Do an'oo dāk bē hā:

²² Ý Paw-Ro, Aporos, Peed, sahõnh hē badäk hahỹỹ hā hanäng do P'op Hagä Do pahuunh doo, ji edëp doo, ji dajëp doo, da hē ji bawät nä bā, hỹ jawén hawät doo. Sahõnh hē tii, bē matym n'aa né hē tii.

²³ Bëe kã, Kristo ma hadoo bëeh, Kristo karapee bëeh. Kristo kã, P'op Hagä Do ma hadoo, P'op Hagä Do t'aah kã.

4

Jesus mejũũ do sa ky n'aa hahỹỹh

¹ Ti hyb n'aa, taw'ããts hē hahỹỹ da bē h'yyb ãã hā, bē ma matëg hedoo do sa hā: Kristo kaser n'aa, sa hā kan'oo dāk do P'op Hagä Do ky n'aa pooj jé ji nahapäh do rama metëëk hyb n'aa ããh.

² Hỹỹ kã, taw'ããts hē baad had'yyt hē sa kariw n'aa kaser n'aa hedoo do ramoo bok sa hā kamejũũ doo.

³ Ýỹ kã, baad g'eeh ý moo wät? Dooh ý hyb n'aa p'eed bā ý moo wät do hā bē hyb n'aa newëë doo. Dooh na-ããj hē ý hyb n'aa p'eed bā ta wób sa h'yyb hā ýỹ. Dooh na-ããj hē daj ýỹ hē ý kamety bā.

‡ 3:19 Jóh 5.13 § 3:20 Saaw-Mo 94.11

⁴ Dooch hēp ŷ tym ŷ taky n'aa tapaa pé ŷ moo wāt do hã. Ti hadoo né hē, ta ti dooch tametä bä baad had'yyt hē ŷ moo wäd bä. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do né hē ti ŷ tametyy doo. Ti né hē her'oot baad tado bä, baad tanado bä ŷ moo wāt doo.

⁵ Ti hyb n'aa taw'ãäts hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa do pooj jé, dooch bë h'yy kajäg bä baad tado bä, baad tanado bä ta wób moo bok doo. Kristo kajaa bä kä tametëeh da sahõnh hē ji h'yyb gó kejën doo. Tametëeh da na-ãäj hē ji hyb n'aa newëë do paa hã. Ti noo gó, sa hã tahapäh do pénh P'op Hagä Do j'aa etsë da sahõnh hē sa hã kä.

⁶ Wakän haa, ŷ erii wāt do bë p'ãä ky ked'aak do ky n'aa, ny hado ãä Aporos daheeh. Bë hyb n'aa né hē ti ŷ baher'ood wāt tii da, jããm hē P'op Hagä Do kyy kerih do hã takerih doo da bë bad'oo hyb n'aa. Takerih do hã bë matakä bä, tii bä dooch bë kasabé bä bë ma matëg hyb n'aa. Dooch tii bä bë hyb n'aa jewëts bä ma matëg wób.

⁷ Ta wób sa bahãnh nado bëëh. Sahõnh hē bë wë hanäng doo, P'op Hagä Do anoo do tii. Bag hënh bë gadoo sahõnh hē bë wë hanäng doo. Ti hyb n'aa h'ëëd hyb n'aa bë h'yy kasab'ee bë hanaa bë hanäk doo?

⁸ Bë wë anyy däg is sahõnh hē bë h'yyb karën do bë ed'oo g'eeh? Tak'ëp bë wë anyy däg is P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do bë ed'oo g'eeh? Sa wahë n'aa sa bahãnh hado däg is do bëëh, bë ed'oo g'eeh? ãä bë gakog hõm is bë ed'oo. ŷ karën paawä te hub tado bä, sa wahë n'aa sa bahãnh hadoo do né hē ŷ karën paawä bëëh. Tii bä paawä bë sii ãä bag'ãäs.

⁹ ãä tii, dooch sa wahë n'aa sa bahãnh hedoo do ãä ado bä. Hã ŷ duu hënh, sahõnh hē sa yd jé

had'os do P'op Hagä Do an'oo bä äã Jesus mejũũ do hedoo doo. Kaneb'ooh do jawén paa bä, j'aa kets'ëe do rabajëk bä sahõnh hē sa matym gó, duu hēnh radej'ëep do hood hēnh sa majĩ ramahũũm do hadoo äãh. Sahõnh hē, ajyy, äãs na-ããj hē äã rahag'äãs.*

¹⁰ Kristo äã ky daheeh do hyb n'aa, h'yy gatamah do äãh, ta wób sa matym gó. Bëe kä, tak'ëp hajaa do bë ed'oo, Kristo karapee bë bahadoo do hyb n'aa. Dooch äã haj'as pé ta wób sa hã. Bëe kä, tak'ëp hej'oonh do hadoo bë ed'oo. Bëeh, bë raweh'ëeh. Äãh, äã raty n'aa ges'yyk.

¹¹ P'ooj ub, da hē na-ããj hē, äã as'aah, äã hoo k'aanh. Ta säg its äã saroor. Äã rarejäã. Dooch äã panang péh.

¹² Tak'ëp äã moo bok äã waa säm hã. Äã raky n'aa was'ee bä, äã ky n'aa edëng sa hã. Äã rarahejä bä, h'yyb jawyk doo me äã gadoo tii.

¹³ Äã raky n'aa rejã bä, baad hadoo doo me äã ky gadoo. Nesaa doo, hesus doo, badäk hahỹỹ hã habong do raw'oong hõm do hadoo äãh, ran'oo bä.

¹⁴ Bë ỹ nu meb'yyh do jawén nado ta ti ỹ berih. Bë ỹ ma metëek hyb n'aa tii. Tah haa ỹ kamahñ do hadoo bë hã ỹ an'oo bä.

* **4:9** Rakaneb'ooh do jawén paa bä, raj'aa ketsëe bä, tsebee gó Roma buuj sa warahén rakametëeh rabajëk bä panang hēnh. Duu hēnh ramenaa sa majĩ. Sa majĩ wób radej'ëep sahõnh hē sa matym gó. Sahõnh hē panang buuj rabahõm radej'ëep do hood hēnh. Ta ti ky n'aa me Paw-Ro wén eh'ũũm, Paw-Ro bahñnh däg Korīn buuj red'oo do hyb n'aa. Paw-Ro bahñnh däg ragadoo P'op Hagä Do Sahee hana do red'oo. Paw-Ro hyb n'aa jawyk do bahñnh däg red'oo.

¹⁵ Tanyy bä né paawä hajõk bë ma matëg, sét ub né hë bë yb hadoo. Bë yb hado däk ÿÿh, Kristo ky n'aa hanäm do bë ÿ maher'ood wät do hyb n'aa ta karapee bë bahado däk do hyb n'aa kä.

¹⁶ Ti hyb n'aa ÿ karën paawä ÿ bawät doo da né hë bë babok.

¹⁷ ÿ mejũ da Tsimoot bë wë. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä äã h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tah ÿÿ ÿ kamahän do hado däk tii. Baad had'yyt hë tamoo wät. P'aa hënh da Tsimoot bë tamaher'oot nyy da ÿ bawäd had'yyt hë, Kristo hä ÿ h'yy kata däk do hyb n'aa. Jé pad'yyt hë Jesus Kristo hä h'yy ka'eeh do sa hä ÿ ma mehetëk doo da né hë ÿ bawät.

¹⁸ ÿ negãã wäd bë wë, bë wób red'oo. Ti hyb n'aa kä, kasab'ee do hä sa hä hë rayd kaweh'ëeh.

¹⁹ T'ĩ hënh da nayyw hë ÿ bahõm bë wë, P'op Hagä Do karën bä. ÿ kajaa bä da, ÿ heg'ããs da P'op Hagä Do hejój sa wë tanyy bä, sa kyyp apäh sa r'ood hä.

²⁰ P'op Hagä Do bag'ããs do karapee ji do bä, dooh ji her'oot do hä ji hapäh do tado bä. P'op Hagä Do hejój gó ji bawät do hä ji bahapäh.

²¹ Nyy da bë karën ÿ bad'oo bë hä ÿ kajaa bä? Bë gen'aak tak'ëp bë ÿ hajëew bä? Kamahän doo gó, ky enyym doo gó bë hä ÿ her'ood bä bë karën?

5

Baad nadoo sa see bawät do ky n'aa hahÿÿh

¹ ÿ ky n'aa napëë däk tak'ëp nesaa do bë see moo wät. Ta yb ÿÿm sii tabahe'ÿÿh mäh. Ta wób mahang, P'op Hagä Do ranahapëë né paawä, dooh tii da radoo bä.

² Ti awād né hē paawä ta tii da bē mahang, bē h'yy kasab'ee nä? Taw'ääts hē paawä bē h'yy katón ta ti hyb n'aa. Taw'ääts hē paawä bē ah'eed hōm ta ti hadoo doo, bē mahang tanawät hyb n'aa.

³ Ÿ nawäd né hē paawä bē mahang, Ÿ hyb n'aa newëe do bē mahang tabawät. Jesus häd gó Ÿ ky n'aa ety däk ta ti aj'yy hä, Ÿ badoo né paawä bē mahang.

⁴ Bē kahet'aa bä kä, bē mahang hēp Ÿ bawät bä, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hejój bē sii tabawät bä,

⁵ tii bä da taw'ääts hē bē ah'eed hōm bē mahānh, Nesaa Do Yb moo gó bē haëej, tarejää hyb n'aa ta hä, ta h'yyb tym bedëp hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matëeh noo gó.

⁶ Baad nado ta ti bē h'yy kasab'ee do bē hajaa do hä, ta ti hadoo do awād bä bē mahang. Sét ub né paawä nesaa do moo wät do bē mahang, sahōnh hä tah'yyb rejää. Pāw makuj n'aa hadoo tii. Nad'ëed its né paawä ta makuj n'aa, jé pad'yyt hē takamekuuj däk pāw pan'aa mahang.

⁷ Taw'ääts hē bē ah'eed hōm bē mahānh nesaa do moo wät doo, nesaa do hä ta wób h'yyb tatuk doo, pāw makuj n'aa Judah buuj raw'oong hōm doo da Pas-kowa noo gó, P'op Hagä Do karapee nesaa do nanäng doo, P'op Hagä Do wë kasëew bong do bē bahadoo hyb n'aa, pāw makuj n'aa tamah do P'op Hagä Do wë kasëew däk doo da. Ta tii d' Ÿ wén edoo, Kristo ër hyb n'aa dajëp P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa, b'éé t'aah Pas-kowa noo gó radahej'ëep do hadoo.

⁸ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ër tabedëeb wät do ër hyb n'aa esee do hyb n'aa, taw'ääts hē ër erét

sahõnh hẽ nesaa doo, ky nesaa do na-ããj hẽ pooj jé ẽr bahed'oo doo, Pas-kowa rahyb n'aa esee noo gó pãw makuj n'aa Judah buuj raw'oong hõm do hadoo. Taw'ããts hẽ papuuj gó ẽr babok, baad hadoo do ẽr her'oot, j'ooj madäk doo me nado, pãw makuj n'aa tamah doo me Pas-kowa Judah buuj rahyb n'aa esee doo da.

⁹ Pooj jé mo haja ÿÿ hã, bẽ ÿ ma erih doo gó, bẽ ÿ mejũ séd hã bẽ nabok hyb n'aa ta ÿÿm nadoo do sii he'ÿÿh do sa sii, ta patug nadoo do sii he'ÿÿh do sa sii.

¹⁰ Dooh Jesus Kristo nahapäh do sa ky n'aa ÿ her'ood bä, ta wób sii he'ÿÿh doo, tak'ẽp sa wẽ hanäng do kah'ũũm do karẽn doo, hets'ëek doo, kabarii hã h'yy ka'eeh doo. Tsyt hẽ, dawëë ta ti hedoo do mahãnh ji karẽn bä ji awäd bä, jããm hẽ ji hajaa badäk hahÿ ji eréd hõm bä paawä.

¹¹ Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh hanäk do sa ky n'aa ÿ her'oot, ta wób sii he'ÿÿh doo, tak'ẽp sa wẽ hanäng do kah'ũũm do kar'ëen doo, kabarii hã h'yy ka'eeh doo, ta wób ky n'aa rejãã doo, ha'oom doo, hets'ëek doo. Bẽ awëë manã na-ããj hẽ ta ti hedoo do sa sii.

¹²⁻¹³ Dooh ÿ ky n'aa ety bä Jesus Kristo karapee nadoo doo. P'op Hagä Do ky n'aa etyy tii. Taw'ããts hẽ bẽ nemuun h'yy ka'eeh doo Jesus hã nesaa do moo wät do bẽ ky n'aa etyy bẽ meduuk doo me. P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerih doo da bẽ bad'oo: “Bẽ ah'eed hõm nesaa do moo wät doo, bẽ mahang tanawät hyb n'aa.”*

* **5:12-13** Dew-Teronom 17.7, 19.19, 21.21, 22.21, 23, 24.7

6

Sa da hadoo do raky n'aa tapaa do ky n'aa hahỹỹh

¹ Ta da hadoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do bë see ky n'aa tapa bã, h'ëed hyb n'aa P'op Hagã Do nahapäh do wë tamahũũm ta ti ky n'aa, ramasa hyb n'aa? Doohtii d'ji adoo bã. Taw'ããts hẽ paawã Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh do wób wë bë mahũũm ta ti ky n'aa, bë ramasa hyb n'aa.

² Dooht g'eeh bë hapëë bã, P'op Hagã Do nahapäh do hã Jesus hã h'yy ka'eeh do raky n'aa etyy da ta jawén? Tii d' tado bã, P'op Hagã Do nahapäh do bë ky n'aa etyy bã da, dooht g'eeh bë haja bã bë mahang hawät do ky n'aa katep'aa doo, bë her'ood bã baad hadoo doo, baad nadoo doo? Ta ti dooht tahejooj bã.

³ Dooht g'eeh bë hapëë bã ããs sii hẽ da ëer, Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ër ky n'aa etyy da ta jawén? Tii d' hadoo do hyb n'aa, badäk hahỹỹ hã hawät do p'ãã ji ky kedak doo, ti bahãnh baad ër bahajaa ër her'ood bã baad hadoo doo, baad nadoo doo.

⁴ Ti hyb n'aa, tanyy bã bë mahang badäk hahỹỹ hã ji hawät do p'ãã bë ky ked'aak doo, h'ëed hyb n'aa bë mahũũm ta ky n'aa Jesus hã h'yy ka'eeh do sa matym gó hyb n'aa sakog is do sa wë, hyb n'aa jewyg né paawã ta wób sa hã?

⁵ Tii d'ỹ wén her'oot bë hã, bë nu mebyy bok hyb n'aa. Dooht g'eeh bë mahang tanyy bã hapäh doo, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa, Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang raky ked'aak bã?

⁶ Ti anyy né paawã bë mahang baad hadoo do her'oot doo, bë see ky n'aa tapaa ta da hadoo

doo, hyb n'aa jewyk do P'op Hagä Do panyyg ky nadah'eeh do sa matym gó. Jesus Kristo panyyg hanäm do bë ky n'aa rejãã tii d' bë bad'oo do hä.

⁷ Doo paawä Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang ji mejõ bä ji da hadoo do raky n'aa etyy. Tii d' bë bad'oo do hyb n'aa, tak'ëp bë besõõts hõm Kristo karēn do hä. Taw'ããts hē paawä bag hēnh bë gadoo baad nadoo do bë hä ramoo bok doo. Taw'ããts hē paawä kawanajããn doo gó bë gadoo bë rawadii doo.

⁸ Taw'ããts hē né paawä tii da bë bad'oo, bë né hē ti ta wób wad'ii doo, bë né hē ti baad nadoo do moo bok do ta wób sa hä. Bë hÿÿj hedoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä tii d' bë bad'oo.

⁹ Nepäh bë hä, dooh P'op Hagä Do gado bä tabag'ããs bä nesaa do moo heb'ooh doo? Bë kawad'ii manä da. Ta patug nadoo do sii, ta ÿÿm nadoo do sii he'ÿÿh doo, kabarii hä h'yy ka'eeh doo, ta patug h'yyb rejãã doo, ta ÿÿm h'yyb rejãã doo, aj'yy ÿÿnh ked'oo do ta see aj'yy tagadoo doo, aj'yy, aj'yy sii he'ÿÿh doo,

¹⁰ hets'ëek doo, tak'ëp tahyb n'aa h'üüm doo, ha'oom doo, ta wób ky n'aa rejãã doo, ta wób wad'ii do na-ããj hē, dooh rahaja bä P'op Hagä Do bag'ããs do karapee rado bä.

¹¹ Ta ti sa wób paa né paawä bë wób pooj jé, hÿÿ kä bë h'yyb tym kahawug däk nesaa do mahãnh. Tsyt hē, ta wë bë P'op Hagä Do benyyw däk. Baad hado däk bë h'yyb tym ta matym gó P'op Hagä Do an'oo bä. Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa ta tii, P'op Hagä Do èr h'yy kaha'eeh do Sahee hyb n'aa na-ããj hē.

Ji hub ky n'aa hahÿÿh

12 “Sahõnh hẽ ỹ karẽn do ỹ hajaa ỹ moo wät. Dooh ky n'aa jaw'yyk do ỹ moo ge'ỹym péh”, nāk bẽ wób. Te hub né paawä tii, dooh sahõnh hẽ baad ub ji hã. Te hub né hẽ, sahõnh hẽ ỹ hajaa ỹ moo wät ỹ karẽn doo. Ti hado né paawä, dooh taw'ääts hẽ tado bä ỹ h'yyb karẽn do mejõ bä hã ỹỹ.

13 “Ji waa ji wog gó hajëng do pan'aa. Ji wog ji waa gejëng do pan'aa”, nāk ta wób. Te hub né paawä tii, ti awät ti noo gó P'op Hagä Do ahäj jëng tii. Dooh tii da ji hub hã. Dooh taw'ääts hẽ tado bä ji hub gado bä ji ỹym nadoo do hã, ỹynh ta patug nadoo do hã. Dooh né hẽ. Ji hub, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ji moo wät do hyb n'aa tii. Ji hub Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hag'ääs.

14 Ta hejój me Jesus hub P'op Hagä Do bed'ëep doo da taganä wät hyb n'aa, ti hadoo da ër hub na-ääj hẽ tabed'ëep da ër genä bong hyb n'aa.

15 Nepäh bẽ hã, ër hub, Kristo hub uuh hadoo? Taw'ääts hẽ g'eeh tii bä Kristo hub uuh ji do däg bä, ỹynh hajõk do sii he'ỹyh do hã ji h'yy gedag bä? Dooh.

16 Nepäh bẽ hã, ỹynh hajõk do sii he'ỹyh do tah'yy gedag bä, sét tabahado däk ta sii? Sét hado däk sa hub. Hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Pawóp hadoo doo, sét rabahado padëek da.”*

17 Ti nado ti nanäng kä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã h'yy kata däk doo. Sét tabahado däk ta h'yyb tym Jesus h'yyb tym hã.

18 Tabad'op hẽ da bẽ aã bẽ ỹym nadoo do sii, bẽ patug nadoo do sii. Baad bẽ kanä da ta ti hedoo do mahãnh. Sahõnh hẽ nesaa do ji moo wät doo,

* **6:16** Genesis 2.24

nesaa do ji hyb n'aa newëe do na-ããj hë dooh ji hub tarejã bã tii. Tii d' nado ji ÿÿm, ji patug nadoo do sii ji baÿÿh do hã. Ta ti tarejãã ta hã hë ji hub.

¹⁹ Nepäh bë hã, P'op Hagä Do Sahee tób hadoo bë hub? Bë h'yyb gó ta Sahee bë hã P'op Hagä Do anoo do bawät.

²⁰ Dooh bë hub danäh bë do bã. P'op Hagä Do ma däg bëeh. Tak'ëp tabepaag hõm bë sãm, b'aa kajatsëk do hã Jesus dajëp noo gó. Ti hyb n'aa da, taw'ããts hë P'op Hagä Do bë weh'ëeh bë hub me.

7

Ji kat'ëe däk do ky n'aa hahÿÿh

¹ Hÿÿ kä, ÿ bë ma erih do hã ÿ bë eanh do ky n'aa bë ÿ maher'ood kãn. “Taw'ããts hë apäh dooh aj'yy awäd bã ta ÿÿm wë?”, * nãk bë kyyh bë eanh doo.†

² Hahÿÿ da bë ÿ maher'oot: Hajõk baad nadoo doo da rababok do hyb n'aa, hajõk sa ÿÿm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'ÿÿh do hyb n'aa ÿ hanäng péh, taw'ããts hë sahõnh hë ajyy sa ÿÿm wë rababok nã, sahõnh hë ÿÿj sa patug wë rababok nã.

³ Taw'ããts hë ajyy sa ÿÿm ragadoo, sa wë rababok. Ti né hë baad ub, raket'ëe padëek do hyb

* **7:1** Hahÿÿ d' Gereg kyy me takerii däk tii: “Taw'ããts hë apäh dooh aj'yy moo dëe bã ÿÿnh hã?” Ji ÿÿm wë ji bawät do ky n'aa ta tii. Ti hadoo né hë hahÿÿ da ta wób ratab'ëes ta tii: “Taw'ããts hë apäh dooh aj'yy ÿÿnh hã takat'ëe bã?” † **7:1** Ta tii da rawén eaaj wät, baad P'op Hagä Do ji tagadoo red'oo ji ÿÿm wë ji nawäd wäd bã, Jesus hã ji h'yy kae däg kãn do hyb n'aa, nayyw hë Jesus matëeh red'oo do hyb n'aa na-ããj hë.

n'aa. Ti hadoo ěnh ŷŷj sa hã. Taw'ããts hẽ sa patug ragadoo, sa wẽ rababok.

⁴ Ji ŷŷm, dooh ta hub danãh tado bã. Ta patug ti ta danãh. Ti hadoo ěnh ji patug hã. Ta patug, dooh ta hub danãh tado bã. Ta ŷŷm ti ta danãh.

⁵ Taw'ããts hẽ ket'ëë padëek doo, dooh rakajesyg bã ta patug daheeh. Jããm hẽ ratayy pawóp its ta ãh rakarën bã, baad pooj jé rakaner'ood bã, P'op Hagã Do hã raky n'aa etsëë hyb n'aa ti noo gó. Tii d' rabad'oo do jawén paa bã kã, taw'ããts hẽ p'aa hẽnh séd hã raba'ŷŷh sa ŷŷm daheeh, Nesaa Do Yb h'yyb natatuk hyb n'aa, ranahajaa do hyb n'aa ji h'yy keb'aah do hã.

⁶ Bẽ karën bã tii, pawóp its ta ãh bẽ tayy. Dooh bẽ ŷ mejũ do tado bã ti ŷ her'oot doo.

⁷ Hã ŷŷ péh, ŷ karën paawã sahõnh hẽ da ŷ rabahadoo.‡ Ti hadoo né hẽ ŷ karën doo da nado. Séd uuh had'yyt hẽ nado ëër, P'op Hagã Do an'oo bã. P'op Hagã Do anoo ta wób sa hã raketëë hyb n'aa, ta wób sa hã tabanoo rakanetëë hyb n'aa, ŷ hanãng péh.

⁸ Hŷŷ kã, marahud bong do bẽ mahang habok do sa hã, patug tema bong do sa hã na-ããj hẽ ŷ erih hahŷŷh: Taw'ããts hẽ paawã rakanet'ëë bong ŷ kanatëë doo da.

⁹ Ti né hẽ paawã kẽh ŷ sa hã, ranahaja bã rah'yy keba bã, taw'ããts hẽ raketëë né hẽ. Baad nado sa hã aj'yy tado bã, ŷŷnh tado bã, rahyb n'aa newẽ had'yyt bã rakarën do hã. Ti hyb n'aa, taw'ããts hẽ raketëë né hẽ tii d' tado bã.

‡ 7:7 Dooh Paw-Ro ŷŷm nyy bã. Tahajaa tah'yy keba bã. Ti hyb n'aa tii da tawén her'oot.

10 Ket'ëë padëëk do sa hã hahỹỹ da ÿ mejũũ (këh ÿỹ gó nado tii, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ti mejũũ): Taw'ãäts hẽ ÿỹj dooh reréd bã sa patug!

11 Ti hadoo né hẽ, ta patug teréd bã paawä, dooh tahaja bã ta see hã takat'ëë bã. Takanarën bã ta mab hẽ tawäd bã, taw'ãäts hẽ ta patug paa sii taber'oot, p'aa hënh tagadoo hyb n'aa, p'aa hënh séd hã rababok hyb n'aa. Taw'ãäts hẽ ajyy dooh reréd bã na-ãäj hẽ sa ÿỹm.

12 Ta wób sa hã ÿ mejũũ hahỹỹh, (dooch Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do tado bã ti mejũũ doo, këh ÿ tii): Ta ÿỹm h'yy kanae bã Jesus hã, ta sii had'yyt hẽ ta ÿỹm karën bã tawäd bã, tii bã taw'ãäts hẽ dooh teréd bã ta ÿỹm.

13 Ti hadoo ënh ÿỹj sa hã ënh. Ýỹnh patug h'yy kanae bã Jesus hã, ta sii had'yyt hẽ ta patug karën bã tawäd bã, tii bã taw'ãäts hẽ dooh teréd bã ta patug.

14 Ta tii da ÿ wén mejũũ, ta patug h'yy kanae né paawä, tsyt hẽ ti takasëew däk do hyb n'aa P'op Hagä Do wë, ta ÿỹm hyb n'aa, Jesus hã ta ÿỹm h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ti hadoo ënh ÿỹj sa hã kã. Ta ÿỹm Jesus hã tah'yy kanae bã né paawä, tsyt hẽ ti takasëew däk P'op Hagä Do wë, ta patug hyb n'aa, Jesus hã ta patug h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Tii d' tanado bã paawä, nes'aa né paawä tii bã bë taah P'op Hagä Do matym gó. Dooch ranes'aa bã P'op Hagä Do matym gó. Tsyt hẽ, P'op Hagä Do wë rakasëew padëëk bë taah.

15 Hỹỹ kã, Jesus hã h'yy kana'eeh do karën bã teréd hõm bã ta patug, na mahũũm tii bã. Ta mahãnh tahõm bã, na mahũũm. Jesus hã h'yy kana'eeh do karën bã teréd hõm bã ta ÿỹm, na

mahũũm tii bā. Ta mahānh tahõm bā, na mahũũm. P'op Hagä Do asëew hõm ëer, ta hã h'yy ka'eeh doo, h'yyb nyyw gó er babok hyb n'aa sahõnh hẽ sa wë.

¹⁶ Bëeh, ÿÿj Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ji hapäh mä da bë hyb n'aa da ta jawén bë patug rah'yy ka'eeh da Jesus hã. Bëeh, ajyy Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ji hapäh mä da bë hyb n'aa da ta jawén bë ÿÿm rah'yy ka'eeh da Jesus hã.

¹⁷ Taw'ãäts hẽ er hã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo doo da er babok hyb n'aa er P'op Hagä Do basëew dāk noo gó, tii da né hẽ er baboo had'yyt hẽ. Ti né hẽ ti ÿ mejũũ do jé pad'yyt hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã. Sét gó ÿ mejũũ ta ti ky n'aa hã.

¹⁸ Hahÿÿ d' ÿ hanäng: Aj'yy ta masuuj noo byyh kahõg hõm do tado bā P'op Hagä Do basëm noo gó Jesus hã tah'yy ka'eeh hyb n'aa, taw'ãäts hẽ. Na manä tii. Dooh hyb n'aa ji jejën pé tii. Aj'yy masuuj noo byyh kanahõk do tado bā P'op Hagä Do naëenh noo gó, taw'ãäts hẽ na-ãäj hẽ. Dooh hyb n'aa pé ta ti ramoo bok ta hã.

¹⁹ Dooh P'op Hagä Do gahëen bā ji hã ji masuuj noo byyh kahõg hõm doo, kanahõk doo. Jããm hẽ tagahëen ji hã tamejũũ do ji ky daheeh doo.

²⁰ Ji kan'yyh doo da ji P'op Hagä Do basëm noo gó, tii da taw'ãäts hẽ sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do rababoo had'yyt hẽ.

²¹ Ji kariw n'aa karom ji do bā paa ji P'op Hagä Do basëew hõm noo gó, taw'ãäts hẽ. Dooh ji hyb n'aa tón bā sa karom ji bahadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hẽ, ji kariw n'aa karën bā ta da hadoo ji do bā, ta karom ji nado wät hyb n'aa, tii bā taw'ãäts hẽ ji gadoo tii.

22 Ji kariw n'aa karom ji do bā paa ji P'op Hagä Do basëew hōm noo gó, ji Jesus edëeb kån hÿÿ kã nesaa do mahãnh, Jesus wé ji moo wät hyb n'aa kã. Kariw n'aa tamah do ji do bā paa ji P'op Hagä Do naëenh noo gó, Kristo karom hado dāk ji hÿÿ kã.

23 Tak'ëp P'op Hagä Do bepaag hōm bē hyb n'aa b'aa kajatsëk do hã Jesus dajëp noo gó, ta karapee bē bahadoo hyb n'aa. Ti hyb n'aa bē an'oo manã ta wób bē ramejũũ. §

24 Ti hyb n'aa wakån haa, bē marahud nã bã, bē ket'ëe hōm bã, kariw n'aa mejũũ do bē do bã, kariw n'aa tamah do bē do bã bē P'op Hagä Do basëew hōm noo gó, tii da né hē bē babok.

25 Hÿÿ kã kanetëe nã do ky n'aa hã, bē eanh doo, bē ÿ maher'ood kån. Bē ÿ maher'oot doo, dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mejũũ do tado bã. Dooh èr hã tamejõ bã ta ti ky n'aa hã. Bē ÿ maher'oot, hã ÿÿ pé baad hadoo do ta ti ky n'aa hã. Jesus ky enyym do hyb n'aa hã ÿÿ, ÿ tah'yy gan'yyh. Ti hyb n'aa, baad ub ta ti ÿ her'oot doo.

26 Da hē nesaa do ji ahoop do hyb n'aa, hã ÿÿ pé taw'ãäts hē paawã dooh raket'ëe bã kanetëe nã doo.

27 Tii d' tado né paawã, ji ÿÿm nyy bã, taw'ãäts hē dooh ji mejõ hōm ji mahãnh. Ji ÿÿm nanyy nã

§ 7:23 Ta wób ramejũũ Korīn buuj sa hã rakanet'ëe bok hyb n'aa, sa masuuj noo byyh ragahōg hōm hyb n'aa na-ããj hē. Ta ti ji moo wäd bã, baad ji P'op Hagä Do gadoo, baad ji tagen'aak, sa nooh. Ta bahãnh rakarën ran'oo bã. Dooh te hub tado bã ta tii d' mejũũ do sa kyyh. Ti hyb n'aa Paw-Ro mejũũ raky nadaheeh hyb n'aa ta ti hedoo do sa kyyh. Ji P'op Hagä Do gadoo ji kat'ëe bã, ji kanat'ëe bã na-ããj hē. Ji tagadoo Judah buuj ji do bã, ta wób buuj ji do bã na-ããj hē.

bā, taw'ããts hē dooh ji esóts bá ji ȳym pan'aa, hã ȳy péh.

²⁸ Ti hadoo né hē, ji kat'ëë bá, dooh nesaa do tado bá ta ti P'op Hagä Do matym gó. Maruus kat'ëë bá, dooh na-ããj hē nesaa do tamoo wäd bá ta tii hã P'op Hagä Do matym gó. Ti hadoo né hē, hajõng nesaa do ket'ëë padëek do rahoop da badäk hahȳy hã rababok bá. Ȳ karēn paawä bë ȳ mo n'aa jesuu ta ti mahãnh.

²⁹ Wakān haa, hahȳy d' ȳ hanäng péh: Edaa däk Jesus matëeh doo. Ti hyb n'aa taw'ããts hē paawä ȳym enäh do tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padëek h̄y jawén.

³⁰ Taw'ããts hē paawä h'yy ketón doo, tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padëek h̄y jawén na-ããj hē. Tseb'ee doo, tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padëek h̄y jawén. Taw'ããts hē sa ma hets'ëë doo, sa ma hã had'yyt hē nado rah'yyb padëek.

³¹ Taw'ããts hē badäk hahȳy hã hanäng do hã moo bok doo, tii hã rah'yyb padäg had'yyt hē nado h̄y jawén. Ta tii da ȳ wén näng, gawatsik do hyb n'aa da badäk hahȳyh, sahõnh hē ta hã hanäng do na-ããj hē.

³² Ȳ karēn paawä bë hyb n'aa tón manä badäk hahȳy hã bë babok do hã. Kanetëë doo, Jesus gen'aak do hã rah'yyb padëek, ramoo bok, Jesus rah'yyb en'yym hyb n'aa.

³³ Ajyy ȳym enäh doo, badäk hahȳy hã ji hawät do hã rah'yyb padëek, sa ȳym rah'yyb en'yym hyb n'aa.

³⁴ Pawóp hē hadoo do hã rah'yyb padäg kån. Sa ȳym, Jesus na-ããj hē rakarēn rah'yyb en'yym. Ti hadoo ãnh ȳyj sa hã kä. Ȳyj patug tema bong doo,

maruus na-ããj hē, Jesus gen'aak do hã rah'yyb padäg had'yyt hē, tsyt hē, Jesus hã ub ramoo bok hyb n'aa sahõnh hē sa wē hanäng doo me. Ỹj patug enäh doo, badäk hahỹỹ hã ji hawät do hã rah'yyb padëek, sa patug rah'yyb en'yym hyb n'aa.

³⁵ Bē ỹ h'yy ge'ỹm hyb n'aa nado ỹ wén erih ta tii. Bē hyb n'aa né hē, baad tabadoo hyb n'aa bē hã, ỹ wén erii wät tii. ** Baad Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wē bē moo bok hyb n'aa bē tamasa tii hã. Ta hã had'yyt hē ỹ karēn bē h'yyb padäg. Dooh ỹ karēn bā bē h'yyb panas'ëeh péh.

³⁶ Aj'yy see ta h'yyb gó taky hadoo bā ta ỹm pan'aa hã: “Dooh baad tado bā ãm ỹ pan'aa hã ỹ bad'oo doo”, p'eets hē na-ããj hē tatabëej däg bā ta j'oooh baab n'aa tagatëe do pan'aa, takarēn bā tagat'ëe bā, taw'ãäts hē raketëe né hē. Dooh nesaa do tado bā ta tii, P'op Hagä Do matym gó.††

³⁷ Aj'yy see ta daaj hē, ta wób mejüü do nado kã tii, tahyb n'aa newē däg bā ta ỹm pan'aa hã, taganatëe hyb n'aa, tahaja bā tah'yy keba bā, nyy d' tabad'oo tahyb n'aa newē bā kã, tii bā taw'ãäts hē rakanetëe. Ti na-ããj hē baad hadoo do tamoo wät.

³⁸ Ket'ëe padëek doo, baad né ti sa hã. Kanatëe doo kã, marahud kã, ti baad tabad'oo ỹm näng do mahãnh.

** **7:35** Dooh Paw-Ro karēn bā ji tah'yy geãm bā ji kanatëe hyb n'aa. P'op Hagä Do an'oo bā ji hã ji katëe hyb n'aa, ji katëe né hē.

†† **7:36** Hahỹỹ da na-ããj hē ji hajaa ji erii bā tii, aj'yy ky n'aa tado bā ta her'oot doo: “Aj'yy see ta h'yyb gó taky hadoo bā ta ỹm pan'aa hã: ‘Dooh baad tado bā ãm ỹ pan'aa hã ỹ bad'oo doo’, tanahaja bā tah'yy keba bā, takarēn bā takat'ëe bā, taw'ãäts hē raketëe né hē. Dooh nesaa tado bā tii, P'op Hagä Do matym gó.”

³⁹ Taw'āāts hē ŷyñh kat'ëë dāk doo, ta patug sii had'yyt hē tabawäd kån tabedëp nä bä. Ta patug dajëb bä, ta jawén paa bä kä, tahajaa ta see hã takat'ëë bä, Jesus hã h'yy ka'eeh do see tado bä tii.

⁴⁰ Hã ŷy pëh, ta bahãnh baad ub ta hã takanat'ëë wäd bä. Tii d' né hē hã ŷy. P'op Hagä Do Sahee hëp ŷy gó na-ãāj hē tabawät. Ta wób sa h'yyb gó had'yyt hē nado.‡‡

8

Kabarii hã Jesus hã h'yy kana'eeh do ranoo do ky n'aa hahyñh

¹ Kabarii rah'yy kaha'eeh do tä n'aa ky n'aa hã bë ŷ maher'oot hñy kä. “Ër sahõnh hē, ër h'yy genäh, hajõng baad hadoo do ër wén hapäh”, näk bë wób. Te hub né hē paawä tii, ji h'yy kasab'ee hajõng ji hapäh do an'oo bä! Tii d' nado ji kamahãn doo. Ji kamahãn do ta wób tamasa.

² H'yy ganäng ted'oo doo, dooh tah'yy ganyy nä bä heh'äät ub.

³ Ti nado P'op Hagä Do kamahãn doo. P'op Hagä Do kamahãn ti ta tii.

⁴ Kabarii hã kan'oo dāk do ky n'aa kä, ji awëë bä, ji nawëë bä. Dooh sa kabarii redëb bä ër hapäh. Jããm hē sét ub P'op Hagä Doo. Dooh ta see pëh.

⁵ Sa hã ti anyy né hē paawä sa hã kabaj'aa pé badäk hahyñh hã, wë hã na-ãāj hē, hajõõ né hē

‡‡ **7:40** Ti noo gó Korīn panang bä ta wób raky sëm Paw-Ro her'oot doo. Sa hã, sa h'yyb gó had'yyt hē P'op Hagä Do Sahee bawät. Sa hã hē rah'yy kasab'ee. *P'op Hagä Do Sahee hëp ŷy gó na-ãāj hē tabawät, Paw-Ro wén her'oot, terih do raner'oot bä, raky nasëm hyb n'aa.*

paawä sa hä pé kabaj'aa doo, raweh'ëeh do na-ããj hë,

⁶ ër, Jesus hä h'yy ka'eeh do hä kä sét ub P'op Hagä Doo, ta Yb, sahõnh hë pahuunh doo, ta hyb n'aa ër babok doo. Jããm hë sét ub né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus Kristo, sahõnh hë mo haj'aa näng doo, papuuj gó ër babok hanoo doo.

⁷ Tii d' tahado né paawä, dooh sahõnh hë rahapëë bä tii. Ta wób dooh ramabaan nä bä pooj jé rabahed'oo do paa kabarii hä rah'yy ka'eeh noo gó. Ti hyb n'aa, da hë na-ããj né hë, kabarii hä kan'oo däk do tä uuh rawëë bä, kabarii ratayy sa hä sa h'yyb gó. Tii bä sa h'yyb ky n'aa tapaa sa hä hë ta ti an'oo bä, dooh baad tado nä bä do hyb n'aa sa h'yyb.

⁸ Te hub né hë, ji awëh do hyb n'aa, ji nawëh do hyb n'aa nado ji P'op Hagä Do wén gadoo. Ji nawëë bä, dooh ta wób sa yd jé ji hado däg bä P'op Hagä Do matym gó. Ji awëë bä, dooh sa bahãnh ji do bä ta matym gó.

⁹ Ti hadoo né hë, sahõnh hë bë hajaa bë bad'oo bë edoo né paawä, taw'ããts hë bë hyb n'aa matakä bë babok do hä, baad Jesus ranahapäh nä do bë h'yyb natatuk hyb n'aa baad nadoo do hä.

¹⁰ Jesus hä h'yy ka'eeh do wób sa hä, dooh taw'ããts hë tado bä ji awëë bä kabarii tä n'aa. Nayyw hë, daap hë sa h'yyb tym ky n'aa tapaa sa hä ramoo bok do hä. Õm ti hapäh, ji awëh do ji nawëh do hyb n'aa nado ji P'op Hagä Do wén gadoo. Mahapäh na-ããj hë dooh kabarii redëb bä. Ti hadoo né hë õm rahapëë bä kabarii tób n'aa yt hä hawëh doo, mah'yyb metsä kãn sa hä, rabawëh

tii bā kā a nemuun kabarii hā kan'oo dāk doo. Tii bā sa h'yyb ky n'aa tapa kån sa hā hē, rawēh do hyb n'aa sa hā ji nawēh doo.

¹¹ Tii bā kā, a hỹj hadoo do baad h'yy kana'eeh nā doo, ta hyb n'aa Kristo dajēp do tarejā dāk mahajaa med'oo do hyb n'aa.

¹² Ta tii da nesaa do mamoo wād bā a hỹj hadoo do wē, ta h'yyb tym ta hā hē taky n'aa tapaa man'oo bā, tii bā da Kristo wē né hē nesaa do mamoo wād dāg kån!

¹³ Ti hyb n'aa, ŷ awēh do tah'yyb tatug bā nesaa do hā hāj ŷ hadoo doo, dooh ŷ awēē wād bā ta dab, hāj ŷ ŷ h'yyb natatuk hyb n'aa nesaa do hā.

9

Jesus mejũũ do see heh'äät Paw-Ro ky n'aa hahỹh

¹ Nepäh bē wób hā Jesus mejũũ do see ŷ do bā? Dooh ta wób mejũũ pé hā ŷ. Dooh g'eeh Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ŷ hapēē wād matym ŷ me? Hēp ŷ n'aa nado g'eeh Jesus hā bē h'yy kae dāg kån?

² Jesus mejũũ do heh'äät ub ŷ nado bā paawä ta wób sa hā, bē hā kā Jesus mejũũ do né hē ŷh. Bē hā né hē ji hapäh Kristo mejũũ do né hē ŷh. Hēp ŷ n'aa Jesus hā bē h'yy kae dāk do hyb n'aa.

³ Hahỹ da ŷ ky gadoo, hā ŷ hedoo do Jesus mejũũ do nado ŷh, hanäk doo:

⁴ Dooh g'eeh äā haja bā bē hanaa äā gado bā äā waa, äā karēn bā paawä?

⁵ Dooh g'eeh taw'ääts hē tado bā, äā karēn bā paawä, äā rahadaa bā ji ŷm Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Jesus mejũũ do wób rabad'oo doo da? Tak'ēp

Hyb N'aa Jawyk Do hỹyj, Peed na-ããj hẽ rabad'oo doo da?

⁶ Jããm hẽ g'eeh ỹyh, Béh-Nabéh daheeh, ãã waa sãm hã moo bok doo?

⁷ Dooh warahén ta daaj hẽ hep'aak pé ta waa! Ta sii moo wät do ti hep'aak. Joom danäh hã ênh? Ny hadoo do g'eeh joom danäh rananoo pé ta joom ag nepóh péh? B'éé hag'ããs doo ênh? Ny hadoo pé ti b'éé hag'ããs do rananoo pé ta masãäh bii gamyyj neëk péh?

⁸ Panyyg gó ỹ her'ood wät doo, ỹ had'yyt hẽ nado ti her'oot. Mosees ky n'aa jaw'yyk doo gó tii da né hẽ takerih.

⁹ Hahỹỹ da Mosees ky n'aa jaw'yyk doo: “Taw'ãäts hẽ ji anoo tiriig uuh tabawa booj yb hã, tiriig takes'ooj hõm do ta moo me. Dooh ji noo maw'yyd däg bä tanawa hyb n'aa.”* Jããm hẽ booj yb hyb n'aa g'eeh P'op Hagä Do mejũũ ta tii?

¹⁰ Èr hyb n'aa nado g'eeh ti ta her'oot tii? Ỹy. Èr hyb n'aa né hẽ ta ti takerii däk. Booj yb takyyk doo me k'ãäts wapën doo, joom ag takes'ooj hõm do na-ããj hẽ, ramoo bok bä ragahëën joom ag uuh.

¹¹ Ti hadoo ênh ãã hã. P'op Hagä Do Sahee hã hana do bë h'yyb gó ãã ejoom hõm do hadoo.† Ta bahãnh däg bë edoo däk, bë hanaa ãã gahëën bä hỹỹ kä ãã waa hedoo doo, ãã saroor hedoo doo?

¹² Ta wób bë mahang Jesus ky n'aa ma mehetëk doo, ta tii hã bë masa. Taw'ãäts hẽ nado g'eeh ti sa bahãnh ãã bë masaa paawä? Ti hadoo né hẽ, dooh noo gó ãã daab yb bä bë hã. Dooh.

* **9:9** Dew-Teronom 25.4 † **9:11** Jesus ky n'aa hanãm do sa hã tamaher'oot doo, sa hã tama metëëk doo, tahanäng pé tii.

Hejooj né paawä ta ti äã hä, äã gadoo sahõnh hē äã hä hejooñh doo, Kristo ky n'aa hanäm do äã nahewaat hyb n'aa.‡

13 Dooch g'eeh bē hapēē bā, P'op Hagä Do tób n'aa hēñh ramanaa do waa uuh ta yt moo heb'ook do ragadoo sa waa pan'aa? Ti hadoo ēñh P'op Hagä Do hä rama ejuu do tyng hä moo b'ook doo. P'op Hagä Do hä kan'oo dāk do uuh sa tä.

14 Ti hadoo ēñh Jesus ky n'aa hanäm do ma mehetēk do hä. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mejũũ, sa hä ma mehet'ēēk do hanaa ragadoo sa waa hedoo doo, sa saroor hedoo doo.

15 Ti hado né paawä, dooch ta tii hä ŷ daab yb bā. Dooch na-ääj hē ta ti ŷ erii bā, ta tii hä ŷ bē masa hyb n'aa. ŷ h'yy gadajang, bag hēñh Jesus ky n'aa ŷ maher'oot do hyb n'aa. Dooch ŷ gahēēñ péh. Taw'ääts hē paawä ŷ dajēp ta ti ŷ h'yy gadajang do rado hõm do pooj jé.

16 Dooch ŷ haja bā ŷ h'yy kasabé bā Jesus ky n'aa hanäm do ŷ maher'oot do hä. P'op Hagä Do ŷ tamejũũ ŷ maher'oot hyb n'aa. Tak'ēp baad nado hä ŷŷ, ta ky n'aa ŷ naher'ood bā ta wób sa hä.

17 ŷ karēñ do hyb n'aa tado bā paawä ta ky n'aa ŷ her'oot doo, tii bā ŷ haja paawä ŷ gahēēñ bā ta sām. Dooch ti hyb n'aa tado bā. ŷ P'op Hagä Do mejũũ do hyb n'aa, hä ŷ tabanoo do hyb n'aa ta ky n'aa ŷ wén her'oot ta ky n'aa.

18 Ny hadoo ta sām hä ŷŷ? Jääm hē hahŷŷ ká ta sām: ŷ tsebé doo, bag hēñh Jesus ky n'aa hanäm

‡ 9:12 Paw-Ro, Béh-Nabéh daheeh, dooch radaab yb bā Korīn buuj hä. Tak'ēp ramoo bok sa waa sām hä, sa hä radaab nayyp hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ta see pé noo gó rahoop baad nadoo doo.

do ỹ maher'oot do hyb n'aa. Ta ky n'aa hanām do ỹ panāk bā, ỹ ma metēek bā, dooh ỹ gahēen bā ỹ ramasa doo, dooh na-āāj hē ỹ mejō bā ỹ ramasa, ỹ haja né paawā ỹ mejō bā Jesus mejūū do ỹ bahadoo do hyb n'aa.

¹⁹ Dooh ajyy hỹ hē kā hā ỹ mejūū péh, sa hanaa ỹ ganadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, daj ỹ hē ỹ kan'oo dāk, sahōnh hē sa karom ỹ bahadoo hyb n'aa, hajōk Jesus wē ỹ manaa hyb n'aa paawā.

²⁰ Hahỹ ỹ hanāng pé tii: Judah buuj mahang ỹ awād bā, sa da hado dāk ỹh, Kristo wē ỹ manaa hyb n'aa Judah buuj. Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do tamanejō né paawā hā ỹh, sa ky n'aa jaw'yyk do ỹ ky daheeh, Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh do wób Kristo wē ỹ manaa hyb n'aa.

²¹ Judah buuj nadoo do Mosees ky n'aa jaw'yyk do nahapāh do mahang ỹ awād bā, sa da hadoo ỹ bahadoo, Jesus wē ỹ manaa hyb n'aa ta tii. Dooh P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do ỹ ado bā ti hyb n'aa. Kristo ky n'aa jaw'yyk do ỹ ky dahé had'yyt hē.

²² Baad h'yy ganehot nā do sa hā, sa da ked'oo né ỹh, baad rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa Jesus hā. § Sahōnh hē ta wób rababok doo da, ti ked'oo né ỹh, sa wób Jesus wē ỹ bed'ēep hyb n'aa.

²³ Sahōnh hē ta tii da ỹ wén d'oo, Jesus ky n'aa hanām do kah'ūūm hyb n'aa, baad hadoo do ta hā hana do ỹ gadoo hyb n'aa sahōnh hē ta ti ky dah'eeh do sa nemuun.

§ 9:22 Pooj jé 8.7 hā Paw-Ro her'oot ta ti hedoo do sa ky n'aa. Sa h'yyb ky n'aa tapaa nāh, dooh baad Jesus hā rah'yy kadawuung nā bā do hyb n'aa.

24 Bē hapäh né hē, ratsyym kasā bä kä, sahōnh hē rawaj'aa né hē paawä, jããm hē sét hē gadoo ta sãm, pooj jé kajaa doo. Taw'ãäts hē bē waj'aah do hadoo j'aa ketsē do wajaah doo da, ta sãm bē gadoo hyb n'aa P'op Hagä Do hanaa.

25 Sahōnh hē tsyym kas'ÿÿ kar'ëēn doo, baad rahyb n'aa matakëë. Tii d' rawén d'oo, j'aa ketsē do soog n'aa ragadoo hyb n'aa, karejã né paawä ti nayyw hē. ** Èër kä, èr wén hyb n'aa matakëë, nahãnh do sãm èr gadoo hyb n'aa.

26 Ti hyb n'aa daap wajaah do nahado ÿÿh. Kep'uuk do daap hē hetuu do nahado ÿÿh.

27 Dooh. Hã ÿÿ hē ÿ ketuu hadoo,†† hup ÿÿ ÿ taky daheeh hyb n'aa. Tii da hã ÿÿ hē baad ÿ wén kan'yyh, ÿÿ kä ta sãm ÿ nahasög hōm hyb n'aa, ta wób sa hã ÿ maher'ood wät, ÿ ma met'ëëg wät do jawén paa bä Jesus ky n'aa hanãm doo.

10

Taw'ãäts hē Isaraéw buuj rabad'oo do paa èr nad'oo do ky n'aa hahÿÿh

1 ÿ karën bē hyb n'aa newë hahÿ wakãn haa: Sahōnh hē èr wahë makū rababok paa ta ti wanakud yt hã. Sahōnh hē rabatsëg hōm ta ti akajar “Hahiin Doo” häd nãng doo.

** 9:25 Paw-Ro bawät noo gó, kas'ÿÿ do j'aa ketsē do nuu hã radasooH ta soog bag'aad kap'õõj däk doo, taj'aa ketsē do heen n'aa. Nayyw hē tatsawyy jëng ta ti sa soog, nayyw hē takarejãã. Ti ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot sa hã. †† 9:27 Baad takan'yyh tahanãng pé ti ta hã hē taketuu do hadoo.

² Sahõnh hẽ nu kemuun bok hadoo wanakud gó, akajar gó na-ããj hẽ Mosees sa wahẽ n'aa taba-hadoo bã kä.

³ Sahõnh hẽ paa rabawa sa waa P'op Hagä Do hanaa.*

⁴ Sahõnh hẽ paa rabeëek naëng P'op Hagä Do hanaa. Pä hada do hadoo sa hã, P'op Hagä Do mo haj'aa gó ganyyh do hã naa rabeëek. Kristo né hẽ paa ti pä.

⁵ Sahõnh hẽ tii d' rabadoo né paawä, P'op Hagä Do dooh tagenaag bã hajõk do sa hã. Ti hyb n'aa hajõk dejëp. Jé pad'yyt hẽ banawäng doo bã sa kamag n'aa tawén nyy hõm.

⁶ Sahõnh hẽ ta ti bawäd wät, ër tama metëek do heen n'aa, nesaa do hã ër h'yyb nadäg wät hyb n'aa, ta ti rabad'oo doo da.

⁷ Bë tametëeh, kabarii hã bë h'yyb panadëek hyb n'aa, sa wób rabad'oo do paa da. Hahỹỹ da takerih ti ky n'aa: “Ehyy t'oonh mã rabawa, rabeëek hyb n'aa. Tii bã m' rabajäm, ramas'uunh”, † näng kerih do hã.‡

⁸ Ër tametëeh, ji naỹỹh hyb n'aa ji yỹm nadoo do sii, ji patug nadoo do sii, sa wób rabad'oo do paa da. Ti noo gó né hẽ, sét adëb bã, 23 miw dejëp ta ti ramoo bok do hyb n'aa.

⁹ Pooj jé hawäd wät do ër tametëeh, Kristo ër manetyy hyb n'aa, sa wób rabad'oo do paa da. Rametyy do hyb n'aa radejëp aw'yy tæg haj'aa

* **10:3** Banawäng hënh rababok noo gó P'op Hagä Do anoo paa sa waa. Ta ti sa waa ramaneëenh **Manah** . † **10:7** Esodo 32.6
‡ **10:7** Kabarii hã rah'yy ka'eeh do hyb n'aa ta tii d' rabad'oo. Rejäm doo, ramas'uunh doo, sa äj nadoo do sii tii. Isaraéw buuj nadoo do rabad'oo doo da rabad'oo.

mahỹỹj.

¹⁰ Bē h'yy kawapēen manā bē nu gabóg wē, sa wób rabad'oo do paa da. Dejēp tii, P'op Hagā Do mejũũ do āās an'oo bā.

¹¹ Sahōnh hē ta ti bawād wāt paa ēr wahē makũũ hā, ta ti ēr tama metēek do heen n'aa. Ta ti tawén kerii dāk ēer, tagadēeg ub noo gó habok do tamaher'oot hyb n'aa, ēr hyb n'aa matakēe hyb n'aa, baad ēr kan'yyh hyb n'aa, rabad'oo do paa da ēr nad'oo hyb n'aa.

¹² Ti hyb n'aa, baad hawāt ted'oo doo, taw'āāts hē baad tahyb n'aa matakēe, nesaa do tamoo nawāt hyb n'aa ta ti ramoo bok do paa da.

¹³ Bē hā kametyy doo, ji sahōnh hē hā kametyy do hadoo né hē tii. Dooh ta wób hā kametyy do bahānh tado bā. Baad ji P'op Hagā Do kamahān had'yyt hē. Dooh tah'yy gajēe hōm bā ji hā. Taha-jaa né hē ta hā ji h'yy kasadēe bā. Dooh P'op Hagā Do an'oo bā ta bahānh hadoo doo, bē nahajaa do bē tametyy. Kametyy do bē wē takajaa bā, bē da P'op Hagā Do masa, bē bahajaa hyb n'aa baad bē kan'yyh doo.

¹⁴ Ti hyb n'aa kā, najis haa, taw'āāts hē baad bē kanāh, kabarii hā bē h'yy kae mahānh.

¹⁵ Baad hyb n'aa newēe do bēeh. Ti hyb n'aa, bē daaj hē bē hyb n'aa newē te hub tado bā hahỹ ỹ erih doo:

¹⁶ Jesus majyyw heen n'aa, ta hyb n'aa P'op Hagā Do ēr j'aa etsē doo, ēr beēek bā, séd uuh had'yyt hē ēer, Kristo majyyw ēr gadoo bā. Pāw, Jesus hub heen n'aa ēr ganebēeh bā, séd uuh had'yyt hē ēer, Jesus hub ēr gadoo bā.

17 Hajõõ né paawä ëër, sét né hẽ pãw ër awa doo, ti hyb n'aa séd uuh had'yyt hẽ ëër.

18 Bẽ hyb n'aa newë Isaraéw buuj rabahed'oo doo. P'op Hagä Do hã kan'oo däk do hawëh doo, séd hã rah'yy kata däk P'op Hagä Do hã kanoo do hã.

19 Nyy d' ÿ hanäng péh? Ji tayy ta tä kabarii hã ran'oo däk doo? Kabarii edëp ÿ hanäng pé g'eeh?

20 Dooh. Hahÿÿ d' ÿ hanäng pé tii: Kabarii hã P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do ranoo doo, karap'aar h'yyb nesaa do hã takan'oo däk né hẽ tii. Dooh P'op Hagä Do hã takan'oo däg tii. Hahÿÿ da na-ãäj hẽ ÿ her'oot: Dooh ÿ karën bã karap'aar h'yyb nesaa do weh'ëeh do h'yyb hataa bẽ hado bã.

21 Dooh bẽ haja bã pawóp hã bẽ h'yyb däng bã. Dooh bẽ haja bã bẽ eëg bã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do majyyw heen n'aa hood gó hanäng do uuh, karap'aar h'yyb nesaa do hã kanoo do uuh na-ãäj hẽ! Dooh bẽ haja bã bẽ awa bã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hub heen n'aa uuh, karap'aar hã kan'oo däk do na-ãäj hẽ!

22 Ta tii d' bẽ adoo nä bã, bẽ karën apäh bẽ anoo P'op Hagä Do hyb n'aa jewës, tah'yy kawajãän bẽ wë? P'op Hagä Do bahãnh bẽ ed'oo g'eeh bëeh?

23 “Sahõnh hẽ ji karën do ji hajaa ji moo wäd bã. Dooh ky n'aa jaw'yyk do ji moo ge'ÿÿm péh”, nãk bẽ wób. Te hub né paawä tii, dooh sahõnh hẽ baad ub ji hã. Sahõnh hẽ ji karën do ji haja né paawä ji moo wät, dooh hajaa pé ge'ÿÿm pé paawä, dooh sahõnh hẽ ji hã masa pé P'op Hagä Do karën doo da ji bawät do hã.

24 Dooh ji karën do jawén ji awäd bã. Ta wób sa wë baad hadoo doo, ti né hẽ bẽ moo booh.

25 Taw'ääts hē hahỹỹ da bē bad'oo: Bē awēē sahōnh hē rahesäm doo hēnh naa. Bē eaaj manä n'yy hēnh naa tii. Bē an'oo manä bē h'yyb bē taky n'aa tapa ta ti hyb n'aa.

26 Ta tii d' ỹ wén edoo, hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do hyb n'aa: “Badäk hahỹỹh, sahōnh hē ta hā hanäng do na-ääj hē, P'op Hagä Do ma.”§

27 Jesus hā h'yy kana'eeh do òm tatsyyd bä ta tób hēnh ta sii mabawēh hyb n'aa, makarēn bä ti mabahōm. Taw'ääts hē mawēē sahōnh hē. Man'oo manä a h'yyb òm taky n'aa tapa ta ti hyb n'aa.

28 Hỹỹ kä, hahỹỹ d' bē ramaher'ood bä paawä: “Hahỹ kabarii hā kan'oo däk do hahỹ ji tä”, r-her'ood bä, mawēē manä d' tii bä, òm aj'yy ma-her'oot do hyb n'aa, ji h'yyb ji taky n'aa tapaa do hyb n'aa na-ääj hē.

29 Ta see h'yyb hyb n'aa ti ỹ bedoo, a h'yyb hyb n'aa nado. Bē an'oo manä bē h'yyb bē taky n'aa tapa, ỹ hanäng. Hahỹỹ da apäh bē kyyh hā ỹỹ: “H'ëed hyb n'aa ỹ an'oo bä ta see h'yyb ỹ taky n'aa tapaa ỹ natayy do hyb n'aa, ỹ awēh do hyb n'aa?”

30 Ỹ awēē bä tä ỹỹ, ta hyb n'aa P'op Hagä Do hā ỹ ky n'aa ets'ëē wät doo, h'ëed hyb n'aa ỹ raky n'aa tapaa, P'op Hagä Do wē tsebé doo me ỹ bawēh do hyb n'aa?”, näng apäh bē kyyh.

31 Hahỹỹ da kēh ỹ bē hā: Taw'ääts hē P'op Hagä Do bē weh'ëeh sahōnh hē bē moo bok do hā, bē awēē bä, bē eēg bä na-ääj hē.

32 Bē moo boo manä baad nadoo do hā ta wób h'yyb tatuk doo, Judah buuj rado bä, Judah

§ 10:26 Saaw-Mo 24.1. Sahōnh hē P'op Hagä Do hanaa tahanäng pé tii. Ti hyb n'aa tahajaa ji awēē bä sahōnh hē.

buuj nadoo do rado bā, P'op Hagä Do karapee bē panang bā habong do rado bā na-ããj hē.

³³ Ÿ bad'oo doo da né hē, sahõnh hē ta wób Ÿ h'yyb en'yym doo da bē bad'oo. Hã ŸŸ hē Ÿ h'yy ken'yym do jawén nado Ÿ bawät. Baad hadoo do ti Ÿ karēn ta wób sa hã, sa h'yyb tym bedëp hyb n'aa Jesus Kristo wē kã.

11

¹ Taw'ãäts hē Ÿ bawät doo da bē babok, Kristo bawät doo da Ÿ bawät do hadoo.

Nyy d' rabad'oo rakahet'aa bā do ky n'aa hahŸŸh

² Ÿ tsebé bē hã, Ÿ bē hyb n'aa es'ee had'yyt hē do hyb n'aa. Ÿ tsebé na-ããj hē, bē Ÿ ma met'ëëg wät do bē ky daheeh do hyb n'aa.

³ Ti hadoo né hē, hahŸ Ÿ karēn bē bahapäh: Kristo, sahõnh hē ajyy sa nu gabóg. Ajyy, ŸŸj sa nu gabóg. P'op Hagä Doo, Kristo nu gabóg.

⁴ Ajyy sa nu kajesuu doo me raky n'aa ets'ëë bā, sa nuu kajesuu doo me P'op Hagä Do ky n'aa ratabëej bā na-ããj hē, Kristo, sa nu gabóg, dooh rawehëë bā tii hã.

⁵ ŸŸj kã raky n'aa ets'ëë bā, P'op Hagä Do ky n'aa ratabëej bā na-ããj hē, sa nuu ranajesu bā, sa patug, sa nu gabóg, dooh rawehëë bā tii hã. ŸŸj sa nuu rahab wät do hadoo tii, tanu mebyng do heen n'aa tii.*

⁶ ŸŸnh nu kanajesuu doo, taw'ãäts hē ta sëen tagek'ãã bëeh. Tanu meby n'aa nyy bā ŸŸj hã sa

* **11:5** Paw-Ro bawät noo gó, Korīn panang bā rahap ŸŸj sa nuuh, nesaa do ramoo boo bā. Tii d' rawén d'oo, ranu mebyng hyb n'aa.

sēen ragekāã doo, rahab bëeh doo, taw'ããts hē sa nuu rajesuu.

⁷ Ta da hadoo P'op Hagä Do pahuunh aj'yy. Ajyy sa hyb n'aa P'op Hagä Do kawehëë däk. Ti hyb n'aa, ajyy dooh ranu kajesu bä Jesus hyb n'aa rakahet'aa bä. Ýÿj sa hã kä, sa hyb n'aa ajyy rakawehëë padëëk.†

⁸ Ýÿnh hanaa nado aj'yy. Aj'yy tahana ti ýÿnh.

⁹ Ýÿnh hyb n'aa nado aj'yy kapahuuj kãn. Ýÿnh kapahuuj wät aj'yy hyb n'aa.

¹⁰ Ti hyb n'aa né hē, ããs rahapäh do hyb n'aa na-ããj hē, taw'ããts hē ýÿj ranu kajesuu hyb n'aa jawyk do heen n'aa.

¹¹ Tii d' tahado né paawä, Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, sa m'aa hēnh nado ýÿj ajyy sa mahãnh. Ti hadoo ënh ajyy sa hã. Sa m'aa hēnh nado ýÿj sa mahãnh.

¹² Ta ti ý wén her'oot, aj'yy hanaa ýÿnh ganyyh doo da, ýÿj hanaa ajyy na-ããj hē tii d' raganyyh. Sahõnh hē ta ti tabana P'op Hagä Do hanaa.

¹³ Bë hyb n'aa newë baad tado bä, Jesus hyb n'aa ji kahet'aa bä, ýÿj raky n'aa ets'ëë bä sa nuu kanajesuu doo me.

¹⁴ Badäk hahÿÿ hã ji bad'oo doo, P'op Hagä Do anoo doo, ti na-ããj hē tametëëh hahÿÿh: Baad nado ajyy sa hã sa sēen dewëët doo me raboo bä. Sēen dewëët do ajyy hã tawaneh'ëëh do haj'aa.

¹⁵ Sēen dewëët doo, ýÿj sa hetsó ti ta tii. P'op Hagä Do an'oo däk ti sa hã, sa nu jesuu n'aa.

¹⁶ Ta ti hedoo do p'ãã karën do ky ked'aak do hã

† **11:7** Tii d' tahadoo do hyb n'aa, taw'ããts hē ranu kajesuu Jesus hyb n'aa ji kahet'aa bä.

hahỹỹ da ỹ baher'oot: Dooch ta see mo n'aa me ãã adoo bã, P'op Hagã Do hã h'yy ka'eeh do panang wób hẽnh habok do na-ããj hẽ, dooch ta see mo n'aa me rabahed'oo Jesus hyb n'aa rakahet'aa bã.

Jesus ji hyb n'aa esee do heen n'aa rataheb'ëes do ky n'aa hahỹỹh

17 Hahỹỹ hã bẽ ỹ metëek doo, dooch bẽ hã ỹ j'aa etsëe bã. Ta tii d' ỹ wén her'oot, teg'yys baad nadoo do bẽ kahet'aa bã.

18 Pooj jé ỹ ky n'aa napäh, dooch m' séd hã bẽ h'yyb hedo bã. Bẽ m' h'yy ketyn hõm bẽ kahet'aa bã. Ta mahang ỹ ky daheeh ỹ rapanäk doo.

19 (Dooch ji ky sëew its bã! Taw'ãäts hẽ bẽ h'yy ketyn hõm, P'op Hagã Do matym gó baad hadoo do bẽ mahang habong do rakametä däk hyb n'aa.)

20 Bẽ kahet'aa bã, dooch Jesus ji hyb n'aa esee do waa n'aa tado wäd bã bẽ awa doo.

21 Bẽ awa bã, dooch m' bẽ gadaa bã ta wób. Sa pooj jé bẽ karën bẽ bawa bẽ waa. Ti hyb n'aa, ta wób rabas'aah nä bã, ta wób a'oom kãn ta bahãnh reëek do haj'aa.

22 Dooch g'eeh bẽ tób enä bã, bẽ yd wa péh, bẽ yd eëek péh? Bẽ ty n'aa ges'yyk P'op Hagã Do hã h'yy ka'eeh do kahet'aa doo. Bẽ nu meb'yyh kas'uut do bẽ mahang habong doo. Nyy da kéh ỹ bẽ hã? Bẽ ỹ j'aa etsë g'ee da ta tii da bẽ bad'oo do hyb n'aa? Dooch. Dooch né hẽ bẽ ỹ j'aa etsëe bã.

23 Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ỹ gadoo doo, ti né hẽ ti ỹ tabëj wät do bẽ hã. Hahỹ né hẽ ti ỹ gadoo ta ky n'aa: Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, atsëm, ta majĩ moo gó takahaëenh noo gó, tabado däk pãw,

²⁴ ti m' ta hyb n'aa taky n'aa ets'ěě wät do jawén paa bä, taganabäh hōm, ti m' taky hadoo: “Hup ŷỹ, bē hyb n'aa ŷ an'oo dāk do heen n'aa hahỹh. Hahỹ da d' bē bad'oo, ŷ bē hyb n'aa esee do hyb n'aa”, nāng mäh.

²⁵ Ti hadoo ěnh, rabawēh, rabawa do jawén paa bä, Jesus bado dāk ěnh uwa bēeh hood ti m' taky hadoo: “Majyw ŷỹ, ŷ anoo do ŷ dajēp noo gó heen n'aa hahỹh. Papuuj sahōnh hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh do tii kă. Hỹ jawén majyw ŷ hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagä Do ky dāng.‡ Hahỹ bē eēg had'yyt bä hỹ jawén, tii d' bē bad'oo ŷ bē hyb n'aa esee hyb n'aa”, nāng mä Jesus.

²⁶ Ta ti pāw bē awa bä, ta ti ta hood gabuuj uuh bē eēg bä, bē her'ood hōm Jesus dajēp do ky n'aa p'aa hēnh tamatēeh bä kă.

²⁷ Ti hyb n'aa, daap hē ta ti pāw hawa doo, ta ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do majyyw heen n'aa hood gó hanāng do uuh heēk doo, nesaa do tamoo wäd dāk tii hā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hub wē, ta majyyw wē na-ããj hē.

²⁸ Taw'ããts hē ji daaj hē ji h'yyb ji hyb n'aa newē bä baad tado bä pāw uuh ji awa do pooj jé, majyyw heen n'aa ji eēk do pooj jé.

²⁹ Hahỹ hyb n'aa ta ti ŷ wén her'oot: Daap hē ji awa bä, daap hē ji eēg bä, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hub ky n'aa ti ji hyb n'aa nanewē bä, ji daaj hē ji ky n'aa katakyyk baad nadoo doo me.

³⁰ Ti hyb n'aa né hē hajōk bē mahang nahejooj boo, hajōk bē mahang nahēē enäh, ta wób dejēp.

‡ **11:25** P'ooj ub Mosees sa hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, b'ée majyyw ta heen n'aa. Papuuj hahỹ ji hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

³¹ Jesus heen n'aa ər gadoo do pooj jé ər daaj hē ər hyb n'aa newē bā baad ər h'yyb tado bā, dooh tii bā ər P'op Hagä Do rejā bā.

³² Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ər hā taky n'aa etyy bā, nesaa do tanoo ər hā ər tama metëek hyb n'aa, badäk hahÿÿ hā habong do ta hā h'yy kana'eeh do sa nemuun ər tanarejãã hyb n'aa ta jawén kã.

³³ Ta tii kã, wakān haa, taw'ãäts hē bē gada ta wób, bē kahet'aa bā Jesus heen n'aa bē bawa hyb n'aa.

³⁴ Bē bas'aah bā, taw'ãäts hē bē tób yt hē bē bawa séd hā bē kahet'aa do pooj jé Jesus heen n'aa bē tab'ëes hyb n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa netyy hyb n'aa nesaa do bē hā.

ÿ kajaa bā kã, ky n'aa see ÿ baher'oot bē hā.

12

P'op Hagä Do Sahee hā hana do ji hajaa do ky n'aa hahÿÿh

¹ Hÿÿ kã wakān haa, baad ÿ karēn bē bahapäh P'op Hagä Do Sahee hejój gó ji hajaa doo.

² Bē hapäh, p'ooj ub, Jesus hā bē h'yy kana'eeh nã noo gó, ta s'ee hēnh bē rah'yyb mahũũm had'yyt hē, kabarii nedëp do hā bē h'yy ka'eeh hyb n'aa.

³ Ti hyb n'aa ÿ karēn bē bahapäh hahÿÿh: P'op Hagä Do Sahee hejój gó her'oot doo, dooh Jesus taky n'aa was'ee bā. Dooh na-ããj hē ji haja bā, “Jesus né hē ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, ji her'ood bā P'op Hagä Do Sahee hejój gó tanado bā ji hā.

⁴ Ti anäng hajöng ta wób hedoo do ji hajaa ji moo wät doo, P'op Hagä Do Sahee anoo doo. Sét né hē P'op Hagä Do Sahee tahana tii hā.

⁵ Ti anäng ta wób hajõng ji mamasa doo. Ti hadoo né hẽ, jããm né hẽ sét ub Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ër wë moo wät doo.

⁶ Ti anäng hajõng ta wób ji hajaa ji moo wät doo. Ti hadoo né hẽ, sét ub ti P'op Hagä Do ta ti ji hã hanoo doo, ta tii me ta wë ji moo wät hyb n'aa.

⁷ P'op Hagä Do Sahee hã hana doo, sahõnh hã takan'oo däk sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do tamasa hyb n'aa.

⁸ Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo tak'ëp hajaa doo me ta wób tamaher'oot hyb n'aa. Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo h'yy ganäng doo me ta wób tamaher'oot hyb n'aa.

⁹ P'op Hagä Do Sahee, sét hadoo doo, anoo ta see hã baad tah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ta see hã tabanoo ta wób tabaheso hyb n'aa.

¹⁰ Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo ta hejój me tapehuunh hyb n'aa. Ta see hã tabanoo P'op Hagä Do kyyh tabaher'oot hyb n'aa. Ta see hã tabanoo tabahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee tado bä, sahee see tado bä ti her'oot doo. Ta see hã tabanoo kyy wób me, ji h'yy kanadaw'uuh doo me, tabaher'oot hyb n'aa. Ta see hã tabanoo kyy wób me kaher'oot do tatab'ëës hyb n'aa maa new'ëë do sa hã.

¹¹ Sét né hẽ P'op Hagä Do Sahee sahõnh hẽ ta ti hanoo doo. Tah'yyb däng doo da né hẽ sahõnh hẽ sa hã tabanoo tii.

Sahõnh hẽ ëër, Jesus uuh hadoo do ky n'aa hahÿÿh

¹² Hajõõ né paawä ji hã, ji noo hedoo doo, ji nabuuj hedoo doo, ji matym hedoo doo, ji moo

hedoo doo, ji tsyym hedoo doo, sét né hē ji. Ti hadoo ěnh Kristo hã, Kristo hã h'yy ka'eeh do sa hã.

13 Ęr wób, Judah buuj. Ęr wób, ta wób buuj. Ęr wób, ta wób sa karom hedoo doo. Ęr wób, kariw n'aa temah doo. Tii d' tahado né paawä, ěr nu kemuun bong P'op Hagä Do Sahee an'oo bä, sét Jesus hub hadoo ěr bahadoo hyb n'aa. Sét né hē ti P'op Hagä Do Sahee ěr gadoo doo.

14 Hajõng né hē ji hã hanäng do ji uuh. Sét uuh had'yyt nado ji uuh.

15 Ji tsyym ky hado bä paawä: “Ta moo ŷ nadoo do hyb n'aa, dooh ta uuh ŷ do bä”, ji uuh had'yyt né hē tii, ta ti edo né paawä.

16 Ji nabuuj ky hado bä paawä: “Ta matym see ŷ nadoo do hyb n'aa, dooh ta uuh ŷ do bä”, ji uuh had'yyt né hē tii, ta ti edo né paawä.

17 Sahõnh hē ji hã hanäng do ji matym tado bä paawä, nyy da paawä ji maa newëë tii bä? Sahõnh hē ji hã hanäng do ji nabuuj tado bä paawä, nyy da ji matsehÿÿk tii bä?

18 Sahõnh hē ji hã hanäng do ji uuh P'op Hagä Do bat'ëëg hõm ji hã, tah'yyb däng doo da.

19 Séd uuh had'yyt hē tado bä paawä ji hã, dooh paawä ji hub had'yyt hē tado bä.

20 Hahÿÿ da né hē: Hajõng né paawä ji hã hanäng do ji uuh, sét né hē ji.

21 Ji matym dooh tahaja bä taky hado bä ji moo hã: “Dooch hyb n'aa õm ŷ karën péh.” Dooch na-ããj hē ji moo haja bä ji tsyym hã taky hado bä: “Dooch hyb n'aa õm ŷ karën péh.”

22 Ta ti ji hã hanäng do uuh nahejooj is doo, ti né hē ti baad ji karën up doo.

23 Ji uuh ji hã ky n'aa netsëeh doo, baad ji weh'ëeh. Ta wób hã ji manetëeh doo, baad ji ban'yyh.

24 Ji uuh wób ji metëeh doo, dooh hyb n'aa baad ji ban'yyh péh. Baad P'op Hagä Do benyyw hõm ji hã hanäng doo, ta ti ji hã hãd ky n'aa netsëeh hedoo do rakawehëe däk hyb n'aa.

25 Tii da tawén d'oo, ji hã takanetyn hõm hyb n'aa, sahõnh hë ji hã hanäng do séd demuun baad rakahag'ãas hyb n'aa na-ãäj hë.

26 Sét hë ji hã hanäng do ji uuh nesaa do tahob bä, sahõnh hë séd demuun rabahoop. Ta see ji uuh kawehëe däg bä, sahõnh hë ji uuh wób taw'ãäts hë sa hã.

27 Bë sahõnh hë, Kristo hub hadoo bëeh. Sét ken'yyh bëeh, ta uuh hadoo.

28 Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh do sa mahang P'op Hagä Do banoo, pooj jé Jesus mejüü do rabad'oo doo. Ta jawén ta ky n'aa herot doo. Ta jawén ta ky n'aa ma mehetëk doo. Ta jawén rapehuunh do haj'aa doo, ta wób rabaheso hajaa doo, ta wób masa doo, ta wób h'yyb mahüüm n'aa hedoo doo, kyy wób ji h'yy kanadaw'uuh do hajaa her'oot do na-ãäj hë.

29 Sahõnh hë g'eeh Jesus mejüü do had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh ta ky n'aa rod had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh ta ky n'aa ma mehetëk do had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh rabahajaa rapehuuj had'yyt hë?

30 Sahõnh hë g'eeh rahajaa ta wób rabaheso? Sahõnh hë g'eeh kyy wób rahajaa rer'ood bä? Sahõnh hë g'eeh rahajaa kyy wób me kaher'oot do ratabëj bä?

31 Dooh. Taw'ãäts hë ji hajaa do P'op Hagä Do

Sahee ji hã hanoo do ta bahãnh had'op do hã, ta wób masa do hã, bë h'yyb padäg. Pooj jé dó bë ÿ metëëh hÿÿ kä sahõnh hẽ ta bahãnh baad hadoo doo:

13

Ji kamahãn do ky n'aa hahÿÿh

¹ Ajyy sa kyy me, ããs sa kyy me na-ããj hẽ ÿ haja bã né paawä ÿ her'ood bã, ÿ kamanahãn bã paawä, dooh taw'ããts hẽ tado bã. Jããm hẽ sapaar redas do ky hado däk ÿ tii bã.

² P'op Hagä Do ky n'aa ÿ haja bã né paawä ÿ maher'ood bã, P'op Hagä Do Sahee hã ÿ tabanoo do hyb n'aa tii, ji nahapäh do hã ÿ h'yy ganyy bã paawä, sahõnh hẽ ÿ hapëë bã paawä, tak'ëp ÿ h'yy ka'eeh do hyb n'aa waëë hã ÿ haja bã paawä ÿ mejõ bã takahÿÿd häng, ta wób ÿ kamanahãn bã paawä, daap paawä ÿÿh.

³ Sahõnh hẽ wë ÿ hanäng do kas'uut do sa hã ÿ an'oo bã paawä, daj ÿÿ hẽ paawä ÿ kan'oo däk ÿ rabaju tëë, ÿ kamanahãn bã, daap paawä ti hã ÿÿ.

⁴ Kamahãn do kanejäg. Kamahãn do ky enyym. Dooh tah'yy kajewëets bã. Dooh ta hã hẽ taj'aa etsëë bã. Dooh takasabé bã.

⁵ Tawaneh'ëëh do nado. Dooh ta daaj hẽ takarën do jawén tawäd bã. Dooh nyyw hẽ takawaj'ããn bã. Dooh tah'yy gaëëj bã ta wób sa wë.

⁶ Dooh tatsebee bã baad nadoo do hã. Baad hadoo do hyb n'aa tatsebé.

⁷ Kamahãn doo, dooh tah'yy gajëë hõm bã. Ta wób hã tah'yyb eeh had'yyt hẽ. Tagadaa had'yyt hẽ. H'yyb jawyk doo gó sahõnh hẽ tagadoo.

⁸ Kamahān doo, dooh tahëej bā. Tii d' nado P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot do ji hajaa doo, kyy wób ji h'yy kanadaw'uuh do ji hajaa ji her'oot doo, ji hapäh do na-ãāj hē. Ahānh da tii.

⁹ Da hē ji hapäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa ji hajaa ji her'oot do na-ãāj hē, ta uuh ub tii.

¹⁰ Baad had'op do heh'äät do kaja bā kā, tii bā kā, dooh hyb n'aa ji karēn wät pé ta uuh hadoo doo.

¹¹ Hahỹ hadoo tii: Ÿ karapee noo gó, karepé raber'oot doo da Ÿ ber'oot paah, karepé rahyb n'aa newëe doo da Ÿ hyb n'aa newëe paah. Ÿ wah'ëe wät bā kā Ÿ eréd hōm ta ti karapee Ÿ h'yyb hadoo do paah.

¹² Da hē, dooh baad er hapëe nā bā P'op Hagä Doo, japow gó ji heg'ääs do hadoo. Ta jawén da er bahapäh baad ub kā, heh'äät kā. Da hē, jāām hē ta uuh Ÿ bahapäh. Ta jawén da, sahōnh hē Ÿ bahapäh ta hā, Ÿ P'op Hagä Do hapäh doo da né hē.

¹³ Hỹ kā tamawoob hē hadoo do ti haym: Ji h'yy ka'eeh doo, ji gada doo, ji kamahān doo. Ji kamahān doo, sa bahānh baad had'op do tii.

14

Ji hajaa do P'op Hagä Do Sahee hana do ky n'aa bód hahỹh

¹ Taw'ääts hē kamahān do hā baad bē h'yyb padäg. Taw'ääts hē P'op Hagä Do Sahee hā hana do ji hajaa do hā bē h'yyb padäg na-ãāj hē. Pooj jé, P'op Hagä Do ky n'aa ji hajaa ji her'oot do hā baad ub bē h'yyb padäg.

² Hahỹ hyb n'aa ta ti Ÿ wén her'oot: Kyy wób me her'oot doo, dooh ta wób tamaher'ood bā. P'op

Hagä Do sii taber'oot tii hã. Dooh maa napäh pé ta ti taher'oot doo. Ji nahapäh do ky n'aa taher'oot tii, P'op Hagä Do Sahee an'oo bä.

³ Tii d' nado P'op Hagä Do ky n'aa her'oot do hã. Ta wób hã ti ramaher'oot. Ta ti ji tamasa, ji h'yy ka'eeh do kah'ũũm hyb n'aa. Ji tamaher'oot, baad ji bawät hyb n'aa. Ji tah'yyb en'yym.

⁴ Kyy wób me her'oot doo, ta daaj hẽ, ta hã hẽ takamasa tii, P'op Hagä Do ky n'aa kah'ũũm hyb n'aa ta h'yyb gó. P'op Hagä Do ky n'aa her'oot do tamasa ta wób, P'op Hagä Do ky n'aa sa h'yyb gó takah'ũũm hyb n'aa.

⁵ Ỹ karēn paawä sahõnh hẽ bēeh, bē bahajaa kyy wób me bē baher'oot. Ti hadoo né hẽ, tak'ēp ỹ karēn P'op Hagä Do ky n'aa bē her'oot. Kyy wób me kaher'oot do bahãnh baad hadoo P'op Hagä Do ky n'aa her'oot doo.* Kyy wób me kaher'oot doo, ta ky n'aa nyy d' tahanäng pé ji her'ood bä, Jesus hã h'yy ka'eeh do kahet'aa do ramaa napäh hyb n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa sa h'yyb gó kah'ũũm hyb n'aa, ti na-ãäj hẽ baad ub.

⁶ Ti hyb n'aa wakān haa, bē wē ỹ kajaa bä, kyy wób me bē ỹ maher'ood bä paawä, nyy d' paawä bē tamasa tii? Dooh paawä bē tamasaa bä. Hã ỹ P'op Hagä Do metēeh doo, ji hajaa do ky n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa, ji ma metēek do ky n'aa bē ỹ maher'oot do na-ãäj hẽ, ti bē tamasa.

⁷ Ji gamehỹh do ky n'aa me, ji etēn do ky n'aa me na-ãäj hẽ tii d' bē ỹ metēeh ỹ hanäng pé tii, ta ti hedēp do nado né paawä. Baad ranetēn bä,

* **14:5** P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot do baad ub tawén doo, kyy wób me kaher'oot do bahãnh, hajõng tamasa do hyb n'aa.

baad ragamanehã bã, nyy da ta wób rabahapäh ti teh'ũm doo?

⁸ Ti hadoo né hẽ torõm-bet häd näng do hã. Nyy da g'eeh warahén rah'yy genä bã kaneb'oooh doo hẽnh tanaëëj bã, baad torõm-bet ragamanehã bã?

⁹ Ti hadoo né hẽ bẽ hã. Kyy wób me ta wób bẽ maher'ood bã, nyy da ramaa napäh ta ti ky n'aa, nyy d' tahanäng péh? Daap hẽ ti bẽ baher'oot kyy wób me.

¹⁰ Hajõng ti anäng kyyh badäk hahỹỹ hã. Baad ub sahõnh hẽ tii, maa napäh do sa hã.

¹¹ Ỹ kyy maa nanapäh doo, ta tii hã, ỹ ta s'ee hẽnh naa, ta s'ee hẽnh naa ỹ ta hã.

¹² Ti hadoo né hẽ bẽ hã. Tak'ëp bẽ karën P'op Hagä Do Sahee hana do bẽ gado bã do hyb n'aa, taw'ãäts hẽ bẽ h'yyb padäg sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do masa do hã.

¹³ Ti hyb n'aa kyy wób haj'aa doo, taw'ãäts hẽ raky n'aa etsëë P'op Hagä Do hã, tabanoo hyb n'aa na-ãäj hẽ sa hã rabahajaa hyb n'aa ratab'ëës do nyy d' tahanäng pé tii.

¹⁴ Kyy wób me P'op Hagä Do hã ỹ ky n'aa etsëë bã, hëp ỹ tym ti ky n'aa etsëë. Dooh ỹ hapäh pé ỹ her'oot doo.

¹⁵ Nyy d' ỹ bad'oo ti tahado bã? Hahỹỹ da ỹ bad'oo: Ỹ da ky n'aa etsëë hëp ỹ tym me, ỹ hapäh doo me na-ãäj hẽ da ỹ ky n'aa etsëë. P'op Hagä Do ỹ ma ejäm da hëp ỹ tym me, ỹ hapäh doo me na-ãäj hẽ.

¹⁶ Jããm hẽ a h'yyb tym gó P'op Hagä Do maj'aa etsëë bã, nyy da õm raky masa ranahapëë bã maher'oot doo?

¹⁷ Baad né paawä P'op Hagä Do maj'aa etsë, kyy

wób me maher'oot doo, dooh ta wób tamasaä bä rah'yy ka'eeh do kah'ũũm hyb n'aa.

18 P'op Hagä Do ÿ j'aa etsë, sahõnh hë bë bahãnh ÿ bahajaa kyy wób me ÿ maher'oot do hyb n'aa.

19 Ti hadoo né hë, Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang, hã ÿÿ, taw'ããts hë ji ma poo oow pé kyyh ji maa napäh do ÿ her'ood bä ÿ ma metëëk bä, 10 miw kyyh ji maa nanapäh do mahãnh.

20 Wakãh haa, karepé h'yy gatamah do bë hadoo manä P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do hã. Taw'ããts hë wah'ëë h'yyb hadoo bëeh, ta ti hã. Taw'ããts hë nesaa do hã bë h'yy gatamah karapee t'aah h'yy gatamah do hadoo.

21 Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

“Ji nahapäh do kyy me,
ta s'ee hënh naa do sa kyy me, ÿ maher'oot da
karapë haa.

Ti hadoo né hë da, dooh da raky dahé bä ÿÿh”,†
näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

22 Ti hyb n'aa kä, kyy wób me kaher'oot doo, Jesus hã h'yy kana'eeh do metëë n'aa, ta hã h'yy ka'eeh do metëë n'aa nado. P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do metëë n'aa tii, ta hã h'yy kana'eeh do metëë n'aa nado.

23 Séd hã Jesus hã h'yy ka'eeh do rakata bä kä, kyy wób me sahõnh hë rer'ood bä paawä, ti ta seeh, nahapäh doo, Jesus hã h'yy kana'eeh do na-ããj hë tajëë suun bä tii bä, sahõnh hë bë meraa bong hadoo ted'oo da.

† 14:21 Isajas 28.11-12

²⁴ Jesus hã h'yy kana'eeh doo, nahapäh do na-ãñj tajëë suun bã P'op Hagä Do ky n'aa sahõnh hẽ rer'ood nuuj jé, kametä däk tii bã ta hã nesaa do ta h'yyb tym gó hanäng doo. Ky n'aa kety däk tii bã sahõnh hẽ bë her'oot do hyb n'aa.

²⁵ Kametä däk tii bã sahõnh hẽ ta h'yyb tym gó tahyb n'aa newëë do pooj jé ji nahapäh doo. Ta taron nu paa me tabahyy häng da, P'op Hagä Do taj'aa etsë hyb n'aa. “P'op Hagä Do awät né hẽ bë mahang”, näng da.

²⁶ Wakãn haa, taw'ãäts hẽ hahỹỹ da bë bad'oo bë kahet'aa bã: Ta see P'op Hagä Do hã tama ejäm, ta see ma metëëk P'op Hagä Do ky n'aa, ta see her'oot P'op Hagä Do ta hã tametëëh doo, ta see her'oot kyy wób me, ta see tab'ëës kyy wób me kaher'oot do nyy d' tahanäng péh. Taw'ãäts hẽ sahõnh hẽ ta tii d' ji bad'oo, sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do h'yyb gó P'op Hagä Do ky n'aa takah'üüm hyb n'aa.

²⁷ Kyy wób me rahe'ood bã, jããm né hẽ pawóp hẽ, tamawoob hẽ ti her'oot. Taw'ãäts hẽ sét ken'yyh raber'oot. Tii bã, taw'ãäts hẽ ta see tab'ëës nyy d' tahanäng péh.

²⁸ Tabadoo bã ta ky n'aa tab'ëës doo, nyy d' tahanäng pé ti tab'ëës doo, taw'ãäts hẽ bag hënh tabasooh bë kahet'aa bã kyy wób me her'oot doo. Taw'ãäts hẽ ta m'aa hënh, ta tób hënh taber'oot P'op Hagä Do sii.

²⁹ Taw'ãäts hẽ pawóp hẽ, tamawoob hẽ rahe'oot P'op Hagä Do ky n'aa. Taw'ãäts hẽ ta wób ramatakëë, ta ti tahe'oot do baad tado bã.

³⁰ Sa mahang hat'oonh do gado bã ta h'yyb tym gó P'op Hagä Do ky n'aa, taw'ãäts hẽ pooj jé her'oot do ky ym, ta ti hasooh do ber'oot hyb n'aa kã.

³¹ Ta tii da sét ken'yyh bē baher'oot P'op Hagä Do ky n'aa, bē sahõnh hē bē ma kametëek hyb n'aa, bē h'yyb hedo magyys hē hyb n'aa.

³² P'op Hagä Do ky n'aa rod rahajaa rah'yy kamedug bā, rahajaa ragadaa bā rabaher'oot hyb n'aa.

³³ Dooh P'op Hagä Do hanaa tado bā ta ti jé pad'yyt hē kaher'oot doo, baad nahõm doo. Baad hadoo do ji h'yyb n'yym doo, ti ti P'op Hagä Do hanaa.

Sahõnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē habong do rabahed'oo doo da,

³⁴ taw'ãäts hē ýýj dooh rer'ood bā séd hā rakahet'aa bā. Taw'ãäts hē bag hēnh rabab'ëeh. Dooh taw'ãäts hē tado bā rer'ood bā ji kahet'aa bā. Taw'ãäts hē ýýj raky daheeh ajyy, Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo da.

³⁵ Tanyy bā sa hā reaanh doo, taw'ãäts hē sa tób hēnh sa patug hā rabeaanh, dooh taw'ãäts hē tado bā do hyb n'aa ji kahet'aa bā ýýj rer'ood bā.

³⁶ Bē hanaa bē ed'oo g'eeh P'op Hagä Do ky n'aa hanām doo? Jããm hē bē tii, ta ti gadoo do bē ed'oo g'eeh?

³⁷ P'op Hagä Do ky n'aa rod ta hā pé ted'oo doo, P'op Hagä Do Sahee hanaa gadoo do ted'oo doo, taw'ãäts hē tah'yy kadaw'uuh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mejũũ do né hē ti ý erii wät doo.

³⁸ Hahỹ manatakëe doo, dooh né hē ji hyb n'aa p'eed bā tii.

³⁹ Ti hyb n'aa kã, wakãn haa, taw'ãäts hē P'op Hagä Do ky n'aa bē her'oot do hā bē h'yyb padäg. Bē medug manã kyy wób me rer'ood bā.

⁴⁰ Ti hado né hē paawä, baad bë adoo ti ta tii, ta tyw n'aa näng bä.

15

Jesus ganä wät do ky n'aa hahÿÿh

¹ Hÿÿ kä, wakān haa, ÿ karēn bë hyb n'aa esee Jesus Kristo ky n'aa hanām do bë ÿ ma met'ëëg wät do paah, bë gadoo do paah. Ta ti né hē bë h'yy ka'eeh do mejój n'aa.

² Ta ti ky n'aa hanām do ed'ëëp bë h'yyb tym P'op Hagä Do wë, baad bë hyb n'aa matakä bä tii, bë neréd bä ÿ ma metëëk do ky n'aa. Tii d' tanado bä, daap bë h'yy ka'eeh.

³ Jãām hē baad hadoo do ta ky n'aa ÿ gadoo do ti bë hã ÿ tab'ëës doo. Hahÿ né hē tii: Kristo dajëp nesaa do ër moo bok do sām, P'op Hagä Do kyy kerih do ta pooj jé ta her'oot doo d' né kä.

⁴ Ti m' radakä jëng, ti m' tamawoob däg kä ta ä kä taganä wät p'aa hënh, pooj jé P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo da né kä.

⁵ Ti jawén mäh, Peed hã takas'ee wäd kån. Ti jawén mäh, 12 hedoo do sa hã takasee ënh.

⁶ Ti bahñh mäh, séd noo gó 500 ta ma matëg sa hã takas'ee wäd kån. Hajõng sa wób ed'ëëp nä hahÿ ÿ berih bä. Hap'ëeh do wób radejëb kån.

⁷ Ti m' takasee Tsijaag hã, sahõnh hē tamejũũ do hedoo do sa hã na-ãaj hē.

⁸ Tagadëëg ub takas'ee kån hã ÿÿ, ÿ ajān s'oo hadoo do hã.

⁹ Sa yd jé had'os do ÿÿh, Jesus mejũũ do sa mahang. Doo paawä ÿ ramaneëëj bä Jesus mejũũ doo, P'op Hagä Do karapee ÿ rejãã do paa hyb n'aa.

¹⁰ Ti hadoo né hē, ta mejūū do see da hē ŷ wén hado dāk, P'op Hagā Do ky enyym do hyb n'aa hā ŷŷ. Daap hyb n'aa nado ta ti hā ŷ taky enyym doo. Dooh. Ta wób moo bok do bahñh ŷ moo wäd wät. Ti hadoo né hē, dooh ŷ tado bä ti moo wät doo. Hā ŷ P'op Hagā Do ky enyym do hanaa tii.

¹¹ Hŷŷ kā ŷ tado bä bē hā maher'ood wät doo, ta wób rado bä, ti né hē ti ta ky n'aa āā her'oot doo. Ti ky n'aa né hē ti bē ky dahé bong doo.

Jesus ganā wät do ky n'aa ta wób raky sēm do ky n'aa hahŷŷh

¹² Kristo ganā wät āā her'ood bä, h'ëed hyb n'aa dooh ji ganā bä dejēp do mahang bē wób sa kyyh?

¹³ Te hub tado bä ta ti bē wób her'oot doo, ji ganānä bä paawä, Kristo na-āāj hē paawä dooh paawä taganä wäd bä tii bä.

¹⁴ Kristo ganānä wäd bä paawä, daap paawä tii bä āā maher'ood hōm do ta ky n'aa. Daap hē na-āāj hē paawä bē h'yy ka'eeh doo.

¹⁵ Kristo ganānä wäd bä paawä, noo kanesa do paawä āā tii bä, Kristo ganā wät P'op Hagā Do an'oo bä āā ma metëek do hyb n'aa. Dejēp do ganēnä bä paawä, dooh Kristo ganā wäd P'op Hagā Do an'oo bä paawä.

¹⁶ Dejēp do ganēnä bä, dooh paawä Kristo ganā wäd bä.

¹⁷ Kristo ganānä wäd bä paawä, daap hē paawä bē h'yy kae dāk ta hā. Ti tahado bä paawä, dooh na-āāj hē takawug bä nesaa do bē h'yyb tym gó hanāng do paah.

¹⁸ Te hub tado bä paawä ta tii, gawatsig hōm paawä Kristo hā h'yy ka'eeh do sa makūūh.

19 Jããm hẽ da hẽ, badäk hahỹỹ hã ji bawät nä bã Kristo hanaa ji gahëen bã, tii bã taw'ãäts hẽ paawä tak'ëp, sahõnh hẽ mahãnh, ër rat'yyd mehĩn paawä.

20 Tii d' nado. Kristo ganä wät né hẽ dejëp do mahang P'op Hagä Do an'oo bã. Pooj jé dejëp do mahang ganä wät do tii. Ta wób na-ãäj hẽ genyyh do metëe n'aa tii.

21 Hahỹ hyb n'aa y wén her'oot tii: Sét hẽ aj'yy ji dajëp do du na doo. Ti hadoo na-ãäj hẽ sét hẽ aj'yy see ji ganyyh do dejëp do mahang du na doo.

22 Adãw hyb n'aa sahõnh hẽ ji dejëp. Ti hadoo ënh Kristo hyb n'aa kä sahõnh hẽ ragenyh da.

23 Sahõnh hẽ genyyh do bahãnh, pooj jé ganä wät do Kristo. Ta jawén, Kristo kajaa bã kä, ta hã h'yy ka'eeh do ragenä boo kãn da.

24 Tii bã kä, badäk hahỹ gawatsik do kaja kãn. Kristo j'aa ketsë do jawén paa bã sahõnh hẽ mejũũ do ji nahapäh do sa hã, sahõnh hẽ bag'ãäs do ji nahapäh do sa hã, sahõnh hẽ hejój enäh do ji nahapäh do sa hã na-ãäj hẽ, tii bã tabag'ãäs do Kristo bahaëej kãn da P'op Hagä Do ta Yb hã kä.

25 Kristo bag'ãäs da sahõnh hẽ ta majĩ hã taj'aa ketsë bã kä.

26 Tagadëeg ub kä majĩ tagawats'iik doo, dajëb.

27 Ta ti y wén her'oot, hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot do hyb n'aa: "Sahõnh hẽ ta tsyym yt hã P'op Hagä Do an'oo bã tabag'ãäs hyb n'aa."* "Sahõnh hẽ tabag'ãäs" tabaheer'oot bã, dooh P'op Hagä Do ta Yb sii hẽ tado bã tii, ti né hẽ hanoo do hyb n'aa ta hã sahõnh hẽ tabag'ãäs doo.

* 15:27 Saaw-Mo 8.6

28 Takajaa bā kā sahōnh hē Kristo bag'āās doo kā, ti noo gó kā, ta daaj hē ta Yb yd jé da tanu gadäg kån. Tii d' tawén hadoo, ta Yb, sahōnh hē ta hā han'oo dāk doo, tabag'āās hyb n'aa, sahōnh hē bahānh tabahado dāk hyb n'aa kā, sahōnh hē tabag'āās hyb n'aa kā.

29 Hỹ kā, ji ganānā bā paawā, nyy da rabad'oo da dejēp do hyb n'aa nu kemuun doo? Dejēp do ganēnā bā paawā, hēd n'aa tii d' rawén d'oo?†

30 Ji ganānā bā paawā, dooh hyb n'aa pé had'yyt hē ŷ ahoop doo. Ji ganā wāt do hyb n'aa ŷ wén gadoo Jesus hyb n'aa ŷ ahoop doo.

31 Dajēb gó had'yyt hē ŷ bawāt tak'ēp ŷ rarejāā do haj'aa. Né hup ŷ né ta ti ŷ her'oot do bē wén hapāh, ŷ h'yy kasab'ee do hyb n'aa bē hyb n'aa Kristo Jesus ēr Wahē N'aa hyb n'aa.

32 H'ēēd hyb n'aa ŷ kamety wāt paa ajyy tabanas'aa hedoo do sa sii Epeso panang bā, jāām hē badāk hahỹ hā ji hawāt do hā ŷ h'yyb däg bā paawā, ji ganānā bā paawā? Ji ganānā bā paawā, se hub né hē paawā hahỹ da sa ky hetēg: “Hamāh, ēr awēēh, hamāh, ēr eēg jati ēr dejēb kån do hyb n'aa.”‡

33 Bē an'oo manā bē rawad'ii. “Nesaa do moo heb'ooh do sii ji awād bā, sa da h'yyb hadoo da ji, baad né paawā ji bawāt pooj jé.”

34 Taw'āāts hē p'aa hēnh bē h'yyb bē an'oo baad hadoo do hā. Bē moo boo manā wād nesaa doo. Ta

† 15:29 Dooh ji hapēē bā ta tii d' hed'oo doo. Dooh Paw-Ro met'ēēg bā dejēp do hyb n'aa ji nu kemuun bā. Jāām né hē ti ky n'aa gó tabeh'ūūm ji ganā wāt do ky n'aa. ‡ 15:32 Ji h'yyb karēn doo da né hē ji moo wāt tahanāng pé ti sa ky hetēg doo. Ji ganānā bā paawā, se hub né hē tii bā paawā rahe'oot doo.

ti ỹ wén mejũũ, bē wób ranahapäh do hyb n'aa P'op Hagä Do sa h'yyb gó. Bē nu mebyy bok hyb n'aa ỹ wén her'oot tii.

³⁵ Hahỹỹ da apäh da ta wób rabeaanh: Nyy da dejëp do paa ragenä bok? Ny hadoo do sa hub?

³⁶ Baad nadoo do heaanh do tii! Joom tym ji ejoom doo, dooh taganä bä ta bóg nadajëb bä.

³⁷ Tiriig tym, joom tym wób na-ããj hē ji ejoom bä, dooh ta gajewëë tado bä ji ejoom doo. Ta tym ub ti ji ejoom doo.

³⁸ P'op Hagä Do bad'oo nyy d' tabahadoo joom, tah'yyb däng doo da. Joom tym ta wób hedoo tawëë bä. Ta see hadoo ta seeh, ta see hadoo ta seeh.

³⁹ Ti hadoo ënh ti anäng ta wób hedoo ta dab. Ta see hadoo ji dab, ta see hadoo har'ëëng dab, ta see hadoo taw'ëëd dab, ta see hadoo na-ããj hē tah'ỹỹb dab.

⁴⁰ Ta wób hedoo wē hã habong do bag. Ta wób hedoo badäk hahỹỹ hã habong doo. Ta see hadoo wē hã habong do sa hetsóh. Ta see hadoo badäk hahỹỹ hã habong do sa hetsóh.

⁴¹ Ta see bag hadoo papỹỹj, ta see bag hadoo kamarab, ta see bag hadoo sagõõh. Sagõõh wób ta wób hedoo ta matym.

⁴² Ti hadoo né da dejëp do mahang ji ganyyh do hã. Karejãã ji kamag ji dakä jëng doo. Taganyyh bä kä, kanarejã wäd.

⁴³ Nas'aa ji kamag ji dakä jëng bä. Tak'ëp taba-hetsooh taganyyh bä kä. Nahejooj its ji dakä jëng bä. Hejooñh taganyyh bä kä.

⁴⁴ Dab näng ji kamag ji dakä jëng doo. Taganyyh bä kä, papuuñj däg ji hub P'op Hagä Do Sahee ed'ëëp

doo. Ji hub dab nāng do tanyy bā, tii b' ti anāng na-āāj hē ji hub papuuj P'op Hagā Do Sahee ed'ēep doo.

⁴⁵ Hahỹ̃ da takerih doo gó: “Jāām pooj jé aj'y, Adāw, hedēb gēet doo.”[§] Tagadēeg ub Adāw hedoo doo, Kristo, ji edēp do hanoo do Sahee hado dāk tii.

⁴⁶ Pooj jé dó tabanyy dāk ji hub dab nāng doo. Ta jawén ji hub papuuj, P'op Hagā Do Sahee ed'ēep doo.

⁴⁷ Jāām pooj jé aj'y, badāk hahỹ̃ hā tsāng hanaa. Aj'y ta jawén hana doo, Kristo, hỹ pong jé naa tii.

⁴⁸ Badāk hahỹ̃ hā habong doo, Adāw k'āāts gó hana do hadoo ti sahōnh hē. Hỹ pong jé hana do hadoo da ēr hub papuuj hỹ pong jé naa ēr gadoo doo.

⁴⁹ Da hē, badāk hahỹ̃ hā ēr babok nā bā, Adāw hadoo nā ēer. Ti hadoo né hē da, ti awāt ti noo gó, hỹ pong jé hana do hadoo da ēer.

⁵⁰ Hahỹ̃ ti ỹ her'oot, wakān haa: Dab nāng doo, majyyw nāng doo, dooh da tanu dēē bā P'op Hagā Do bag'āās bā. Karejāā doo, dooh tagado bā nadajēp doo.

⁵¹ Bē hyb n'aa matakā da! Bē ỹ maher'oot ji nahapāh do hā: Dooh ēr sahōnh hē ēr dejēb bā.** Ti hadoo né hē, sahōnh hē ēr da kawereem.

⁵² Nayyw hē ti ji kawareem doo, ji ty watsig wād sii hē, tagadēeg ub torōm-bet hād nāng do ky ganyyh bā kā. Torōm-bet ky ganā sii hē da sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do dejēp do paa ragenā boo kān da. Ta ti dooh radejēb boo bā kā.

[§] 15:45 Genesis 2.7 ** 15:51 Jesus matēeh noo gó ta hā h'yy ka'eeh do ky n'aa ti taher'oot.

Ti èer kã, ti noo gó hedëp nã doo, èr kawereem boo kãn, hedëb had'yyt do èr gadoo hyb n'aa kã.
 53 Karehejãã do kawareem da kanarejãã do hã. Dejëp do kawareem da nadajëp do hã kã.

54 Ta ti bawät bã kã, karehejãã do kawareem bã kã kanarejãã do hã, dejëp do rakawareem bã kã nadajëp do hã kã, tii bã kã hahÿ kerih do ky däng do paa kã kaja kãn:

“Dajëb gawatsig kãn.

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa ketsëe kãn ta hã.”††

55 “Dajëb, ny maj'aa ketsë doo?

Dajëb, ny a hejój ji mamarahëjãã doo?”‡‡

56 Nesaa do ji moo wät doo, ji hyb n'aa newëe doo, ti né hë dajëb mahÿÿj. Ky n'aa jaw'yyk doo, nesaa do ji moo wät do hejój.

57 P'op Hagä Do hã èr j'aa etsë. Ti né hë hanoo èr j'aa ketsë doo, Jesus Kristo èr Wahë N'aa hyb n'aa.

58 Ti hyb n'aa kã, wakãn haa ÿ kamahãn doo, taw'ãäts hë bë h'yy kahejój. Bë an'oo manä bë tahewaat do hã, bë h'yy ganejë hõm hyb n'aa. Taw'ãäts hë bë moo boo had'yyt hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë sahõnh hë bë wë hanäng doo me, daap hë nado ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë bë moo bok doo, bë bahapäh do hyb n'aa.

16

Ta wób ji masa do dajëër n'aa ky n'aa hahÿÿh

¹ Hÿÿ kã, P'op Hagä Do karapee Judah häj n'aa bã habong do ji masa do dajëër n'aa ky n'aa bë ÿ ma

†† 15:54 Isajas 25.8 ‡‡ 15:55 Osejas 13.14

erih. Taw'ãäts hē Garata häd näng do häj n'aa hēnh habong do Jesus hä h'yy ka'eeh do ŷ mejũũ doo da, bē na-ãäj hē tii d' bē bad'oo.

² Taw'ãäts hē sét met'uuh hä ken'yyh bē betyn hõm tsyt hē bē dajēēr uuh bē gadoo do pénh. Hajõng tado bä bē gadoo doo, hajõng do ta uuh bē betyn hõm tsyt hē. Kanahēn d'os hē tado bä, dooh denaa hē. Taw'ãäts hē bē ata ŷ kajaa do pooj jé.

³ Tii bä, ŷ kajaa bä kä, ŷ erih do ŷ mejũũ da ajyy ta ti dajēēr Jerusarēnh hēnh ratajoooh do bē asēew hõm do sa sii, baad t'ĩ hēnh ragadoo hyb n'aa.

⁴ Taw'ãäts hē tado bä, ŷ na-ãäj hē ŷ ahõm. ŷ d' rahadaa hõm tii bä.

⁵ ŷ h'yyb däng Masedonija häj n'aa ŷ jatsék. T'ĩ hēnh ŷ bewäd nä do jawén paa bä, bē wē ŷ bahõm kån bē ŷ baheg'ãäs hyb n'aa.

⁶ Badawēēt apäh da ŷ bawät bē pa. T'ĩ hēnh hyb n'aa hadoo da tarab'ēēr ŷ tab'ēēs. Tii bä ŷ bē masa da ŷ bahõm hēnh.

⁷ Dooh ŷ karēn bä ŷ h'yy kajóh gó bē wē ŷ beg'ãäs doo, ti hyb n'aa nayyw hē ŷ wén nahõm nä bē wē. ŷ karēn paawä badawēēt ŷ bawät bē pa, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do karēn bä tii.

⁸ Ti nuuj jé ŷ baym da babä Epeso panang bä, jām Pēn-Tekos häd näng do kajaa bá kä.

⁹ Tyw n'aa näng babä hä ŷŷ, baad Jesus ky n'aa ŷ beher'oot hyb n'aa, hajõk né paawä ŷ raganen'aak.

¹⁰ Tsimoot kajaa bä bē wē, taw'ãäts hē baad bē gadoo bē mahang, baad tabahadoo hyb n'aa ta hä. Tii d' ŷ wén etsēē bē hä, ŷ moo wät doo da Tsimoot moo wät na-ãäj hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē.

¹¹ Bē an'oo manā bē wób raty n'aa gesygy Tsi-moot hā. Taw'āāts hē hanām doo gó bē kedēē hōm, wē ŷ tababaaj hōm hyb n'aa. Ēr wakāān wób Jesus hā h'yy ka'eeh do sa sii takajaa ŷ gada.

¹² Ēr wakāān Jesus hā h'yy ka'eeh do Aporos hād nāng do hā kā. Tak'ēp ŷ betsēē ta hā, tabahōm hyb n'aa ěr wakāān sa sii bē rabahehēēn bā. Dooh m' takarēn nā bā tahōm bā. Baad tahaja bā m' tabahōm.

¹³ Taw'āāts hē baad bē kanāh. Taw'āāts hē baad had'yyt hē bē h'yy kae. Bē h'yyb eŷŷm manāh. Bē h'yy kahejój.

¹⁴ Taw'āāts hē kamahān gó bē moo bok sahōnh hē bē moo bok doo.

¹⁵ Bē hapāh, Es-Tepanas ta tób yt hā haj'eenh do sii hē jāām hē pooj jé ti Akaja hāj n'aa bā Jesus hā rah'yy kae padēēk doo. Bē hapāh nyy da ramasaa had'yyt hē Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā. Tak'ēp ŷ betsēē bē hā, wakān haa,

¹⁶ bē ky dahé ta ti hedoo doo. Bē ky dahé na-āāj hē ta wób ta ti hedoo do sa sii Jesus ky n'aa hā moo b'ook doo.

¹⁷ ŷ h'yy gadajang ajyy Es-Tepanas, Por-Tunat, Akajo hād enāh do bē wē naa wē ŷ rakajaa bā kā, bē jawén buuj, hā ŷ ramasa do hyb n'aa.

¹⁸ Baad ŷ rah'yyb en'yym, bē rah'yyb en'yym doo da. Taw'āāts hē bē weh'ēēh ta ti hedoo doo.

¹⁹ Jesus hā h'yy ka'eeh do Asija hāj n'aa bā habong do bē m' rahyb n'aa esee. Akira, ta ŷŷm Pisiir hād nāng do daheeh, bē nemuun séd hā h'yyb hedoo do Jesus Kristo hā, tak'ēp mā bē rahyb n'aa esee. Jesus hā h'yy ka'eeh do sa tób bā kahet'aa doo, ti na-āāj hē bē m' rahyb n'aa esee tii da.

20 Sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do babã habong do bẽ m' raky n'aa edëng. Baad bẽ kedëë bẽ da hadoo do hã.

21 Ý Paw-Ro, moh ýỹ me ti hỹ ý berii kãn.* Bẽ ý hyb n'aa esee.

22 Ky n'aa kawas'ee dāk da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kamanahãn doo. B'ëëp matëh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo!

23 Ý karën, Jesus, ër wahë n'aa ky enyym bẽ hã.

24 Ý kamahãn bẽ sahõnh hẽ nemon ýỹ séd hã h'yyb hedoo do Kristo Jesus hã. Jããm hẽ kã.

* **16:21** Paw-Ro bawät noo gó dooh sa daaj hẽ rerii bã, rahaja né paawä rerii bã. Sa masa n'aa rerih sa ma matëg esok doo. Paw-Ro esok do teri n'aa erii kãn. Tagadëëg ub kã, tabahajaa bã kã, Paw-Ro gadoo terih do nahëeh, ta daaj hẽ taberih hyb n'aa tahyb n'aa esee do ky n'aa. Ta tii hã rabahapãh, Paw-Ro kyyh né hẽ sahõnh hẽ ta tii hã kerii dāk doo. Paw-Ro mo haj'aa né hẽ rabahapãh.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
The New Testament in the Nadëb language of Brazil
(BR:mbj:Nadëb)

O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023
c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc